

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 frt -- kr.
 Félévre 5 " -- "
 Negyedévre 2 " 50 "
 Egy óra 1 " -- "
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
 vagy arany kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

Kiadóhivatal:
 Fő uca, Simonffy-ház
 a városházával szemben

Hirdetések a legmérsé-
 keltebb árszámitás mel-
 lett vétetnek fel.

Mi lenne a Wekerle-kabinet szerencséje?

Budapest, szept. 30.

(T.) Mérvadó, számító és tapasztalt politikusok körében most az az általános közvélemény, hogy a Wekerle-kabinetre nézve ez idő szerint az lenne a legnagyobb szerencse, ha valamely fontosabb kérdésben, mint a milyen a közigazgatási javaslat is, leszavaznák. A pártviszonyokat tekintve, a leszavaztatásnak nem lehetne más eredménye, mint az országgyűlés feloszlata és, ugyanez a pártviszonyokat tekintve, az új választásnak nem lehetne egyéb eredménye, mint a Wekerle-kormány igen igen nagy diadala.

A szabadelvű párt kivételével, még az Apponyi-pártját sem véve ki, viszály, dul valamennyi párt kebelében és pedig nem oly könnyen kiegyenlíthető viszály mintha az, személyes sérelmek vagy sértegetések következtében kapott volna lábra. Bár az ily ok okozta szakadás is veszedelmes, még is könnyebben kiegyenlíthető, mintha egymással teljesen ellenkező elvi differenciák is közbejárnának, amely differenciák az egyik töredék teljes megaláztatását, a másik töredéknek pedig teljes diadalát helyezik kilátásba.

Mikor Wekerle a kormányra lépett, sokan sajnálták benne a nagy talentumot, nagy jövőjét, aránylag még fiatal embert, ki mint miniszterelnök, és mint minden miniszterelnök, le fog járattatni, Wekerle iránt általános volt a rokonszenv, más

oldaltól pedig mindenki elismerte, hogy ő rendezte az ország pénzügyeit, nagy pénzügyi kapacitással, ki hivatott lenne arra, hogy hazájának igen sokat elcsinálnjon. Mikor a miniszterelnöki palotába költözött, szánakozva csóválták fejüket az emberek. Kár erre a rövid időre. S íme, pár éve már, hogy Wekerle mint miniszterelnök: él és uralkodik.

Az ellenzéki politika jövődelési igazán mondhatni: nem autentikusak. Azok az ultramontán lapok, melyek most Wekerlét a bizonyos bukás bekövetkezésével fenyegetik, teljességgel tájékozatlanok, ha pedig azt hiszik, hogy egy hatalmas új választás esetében a pápi befolyás döntő szerepet játszanék, teljesen vakok. A közérzetet nem látják, nem ismerik. Mert dacára, hogy a pápi befolyás tagadhatatlanul nagy szerepet játszik, a jelen szituáció oly valami különös, a pápi befolyással szemben oly hatalmas ellenállás lenne provokálva s a harczérré izgatva, a milyen még nem volt.

Amint tehát a tapasztalt és számító politikusok kombinálják, hogy a Wekerle-kabinetre nézve egy leszavaztatás nem lenne most semmi baj, az teljesen igaz. Más kabinettről nem lehet szó, mert vajjon hogy lehetne most össze hozni egy kabinetet, mely csak némi garanciát nyújthatna, — okvetlen új választásra kerülne a sor s ez az új választás egy egészen új szokatlan táborbaszállást hozna létre.

Kettő lenne a tábor: szabadelvű és

ultramontán. A párt-differenciákat ez a két jelző teljesen háttérbe szorítaná, a helyzetet ez dominálná. És ha van ember, aki még most is azt hiszi, hogy Magyarországon a liberáliszmusnál az ultramontanizmus, vagy mondjuk „klerikalizmus“ erősebb, annak szeméi teljesen fölnyílnának.

— A delegációkól. A magyar delegáció egyelőre négyes albizottsága a megszállott tartományok költségvetését tárgyalta és néhány kisebb jelentőségű kérdés után Kállay Béni közös pénzügyminiszter hosszabb beszédben számolt be Bosznia igazgatásáról és fejlődéséről. Az ő beszéde után a költségvetést elfogadták. — A hadügyi albizottság ülésén Krieghammer hadügyminiszter felelt Ábrányi Kornél mult-kori kérdésére a harmadik katonai akadémia tárgyában. A miniszter azt válaszolta, hogy a kérdés még nem aktuális. Ábrányi viszonzással élt. A kisebb ügyek után a tárgyalásokat befejezték. A négyes albizottság ülésében a megszállott tartományok költségvetését tárgyalták le.

— Belföldi hírek. (A főrendiház) október 3-án (szerdán) délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén van a vallás szabad gyakorlatáról, az izraelita vallásról, a gyermekek vallásáról az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslatok érdemleges tárgyalása. — (Szláv József) koronaőrrel, a főrendiház ujonnan kinevezett elnökével, a főrendiház ülése után az országgyűlési gyorsiroda tagjai, később pedig a főrendiház tisztviselői tisztelegtek.

— Külföldi hírek. (A hivatalos lap) jelenti: A csár egészsége január óta, a mikor influenzában szenvedett, nem állott teljesen helyre. A nyáron vesebaj, nephritis ál-

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Ősz.*)

Hervadt virág lehajtja tús fejét:
 „Isten veled, te kedves, hü vidék!”

Tört ágon túsúdalt zeng a madár:
 „Isten veled, zöld erdő, napsugár!”

Tarlott ligetek fősóhajtanak:
 „Isten veled, langy szellő, friss patak!”

Azután csend lesz Fehér, lenge kőd
 Terül szét a haldokló táj fölött.

A méla csöndben csak szívem dobog:
 „Álmok tündére, ősz, isten hozott!”

Endrődi Sándor.

A szép asszony kocsisa.

— Elbeszélés, —

Írta: Bakos Béla.

(Folytatás.)

Különösen édes atyja halála nagyon fájdalmasan érintette. Utána egy évig teljes visszavonultságban élt. Hanem végre is mérhetetlen unalom szállta meg. Fiatal volt még, nagyon

fiatal ahoz, hogy a magányban elegendő szórakozást találhatott volna. Könnyen hevülő természetű izgalom után vágyott

Nemsokára a gyászév letelte után ő lett azon a vidéken a társaságok mágnesa, akinek legtöbb irigya, de legtöbb hódolója is volt. Hanem a férjhezmenésre nem gondolt többé nagy szomorúságra az udvarlók, no meg Klári tántinak, mely utóbbinak a gárdédámságból, nagyon bőven kijutott.

Birtoka szomszédos volt a Gozdon Gyuriéval és így gyakran találkoztak. A szomszédi viszony könnyen fejlődött át köztük baráti viszonyná. Gyuri — ki csak egy évvel volt idősebb szép szomszédnőjénél — csakhamar tüzet fogott.

Az utolsó cseléd is megérezte a kastélyban, hogy a fiatal nagysága ma rosszul kelt föl.

Valóban a kis özvegy, mikor a bál után következő reggel — ugy tizenegy óra körül — felkelt, nem volt megelégedve semmivel sem, legkevésbé saját magával. Sajnálta már, hogy oly túszigorúan bánt el azzal a szegény fiúval. Jó szívé volt nagyon, de lobbanékony természetű.

— Szegény Gyuszi, jó kis pajtásom... hiszen megbánta mindjárt... Azt mondta, hogy szép vagyok — ésbontóan szép... hogy szeret — nagyon szeret — csacs Gyuszi!

Aztán föluggott a pamlagról, ahol türelmetlenségében hentergett, mint egy kölyökca-

soda futott a gencsi pusztá felé néző ablakhoz, hogy nem látná e jönni Gyuszit. Hiszen ilyenkor, mulatság után való napon mindig árszokott lovagolni hozzá, egy pohár kenyakra, egy kis pletykára; aztán ő is fölnyergeltet és együtt lovagolnak ki...

A kis özvegy, a mint a percek, órák mulnak, mind nyugtalanabbá válik; bosszankodás és sajnálkozás érzete váltják fel hangulatában egymást, ha az elmúlt éjjeli jelenetre gondol és arra, hogy ő most várakozik valakire, a ki nem akar jönni... Aztán elmulik a nap, el a másik, harmadik. Elmulik egy hét, — akkor hírét veszi, hogy Gozdon Gyuri a lovait, kocsijait eladta; a kutyáit elajándékozta; a birtokát kiadta a volt gyámjának bérbe, a ki az ő nagykorúsága előtt is kezelte azt. Ő maga pedig elment világutazásra, olyan szándékkal, hogy valahol a világ valamelyik sarkában állandóan megtelepszik.

A vidéken pedig megindult a pletyka, a mely szerint Gozdon Gyuri a Csetkyné hálójából megszökött. Valóban a világnak volt oka azt gyanítani, mert Csetkynét ettől az időtől kezdve nem látták társaságban. Egy ideig felkeresték még az udvarlók s aztán a sikertelenség tudatában lassankint azok is elmara- doztak. Ő pedig sokáig várta vissza azt a szelid, jó fiút, aki neki olyan jó pajtása volt s akit ő pillanatnyi megárló váló megfélekedéseért oly erősen megterytett. Évek multak és még csak hirt sem hallott felőle. Gozdon Gyuri nem levelezett senkivel, Bérője a bérösszegeke

lott be, a melynek sikeres gyógyítása megkívánja, hogy a cár a telet melegebb éghajlat alatt töltsse. Zacharjin és Leyden tanárok tanácsára egyidőre Livádiába költözik. — (Lázongókinaiak.) Shanghaiból érkezett távirat szerint, a kínai hadsereg, melyet a Valu folyónál koncentráltak, hogy szembeszálljon a Japánok előnyomulásával, fellázadt. A katonák — hír szerint — eltörték fegyvereiket. Pekingben nagy a panik. A kínaiak helyzete kétségbeesítő.

Papirszeletek.

(A nehéz napok. — „Otthon“ és „Család“. — Lemberg — A Margit-sziget eladása. — A cár haldoklik. —)

Nagyvárad hírneves püspöke — úgy látszik — sórétebbnek látja a világot, a mióta bitor borult vállaira.

Nehéz napok a t jósolt a magyarnak, a midőn Sziávy Józsefet hívözölte a főrendiházban. Szinte várta volna az ember, hogy zugják utána az ihletett főrendek a balladai refraint:

Isten óvd meg nagy veszélytől
Mi magyar hazáukat!

Pedig nem fenyegetnek bennünket nehéz napok, sőt könnyűlt szívvel látjuk, hogy a klerikális agitációk is elcsitulnak a törvény szava előtt, a mi pedig nehézség, az mind a „Magyar Állam“-ot és párthiveit járja.

Semmit se féljen a főrendiház elnöke: biboros hajnal az, a mely őt környezi — a biboros ur szomorúsága is csak beakonyodik még!

*

Mikor az „Otthon“ és „Család“ című darabokat adják a színházakban, az emberek kezdenek kételkedni az otthonban és a családban.

*

Aki a leMBERGI kiállítási sorsjáték főnyereményét elnyeri, annak lesz csak vig ország Lengyelország!

60,000 forint szép pénz. Aki — mondom — megnyeri az ugyan sohasem lesz kénytelen valakihez beállni — Lengyelnek.

*

Rémy és Hüvös agítálnak legjobban

mezállapodás szerint egy budapesti bankházhoz fizette be. Egyszer mégis megtudott a kis özvegy annyit, hogy ez a budapesti cég legutójjára egy kalkuttai bankház utján juttatta Gondon kezéhez a pénzt.

No az elég messze van.

Egy ideig még fel tünt emlékezetében olykor-olykor eltávozott barátjának rokonszenves alakja; olykor még elgondolta, hogy mindez másképpen is történhetett volna s aztán — bárha el nem felejtette is, de — megfeledezett róla.

Egyszer aztán a jó öreg Klári tánt — miután már összébő nem száradhatott — szintén magára hagyta. Ekkor eszébe jutott, hogy van neki Biharban néhány szegény rokona, kiket olykor eddig is segélyezett. Hogy egyedül ne kelljen énie, eladta a birtokát s vett Biharban egy másikat Szegény rokonai közül pedig a legöregebb tántot magához vette.

*

Hét év mult el amaz emlékezetes türedi Anna bál óta.

— Egy napon belép Csetkynéhez az ispánja:

— Nagyságos asszonyom, a parádés kocsis felmondta a szolgálatot. Beteg azt mondja.

— Beteg? — Én nem láttam semmi baját, pedig még ma reggel is kikocsiztam vele.

(Folyt köv.)

az ellen, hogy a főváros megvásárolja József főhercegből a „Margit sziget“-et.

Annyi tény, hogy ezeknek az uraknak a lelkesedések rémitően — hüvös...

*

A cár indul.

Oda, ahol leghidegebb: a halálba.

Távolabb és hidegebb világ ez — Szi-bériánál

— „Mit vétettem Istene-m, hogy ilyen nagy a büntetésem,“ — így fohászodik a haldokló

Szinte közhely Oroszországban, amit mond: oly sokan mondták már előtte és érette!

Még egy fohász és hatalmába keríti az oroszok cártját a nihil, a semmi, a halál... Gasparone.

Hipnoziz Debreczenben a 30-as években.

(Kortárs elbeszélése.)

Nincs uraim semmi új a nap alatt, — a mi most csodának tetszik a verseczi kutfuró történetében, a mit most hipnoziznak neveznek, azt a szerencsétlen Marie Antoinette élettörténetében is feltaláljuk, kinek a híres gyémánt nyakék történetében ugyan sok baja támadt Balsamo Józseffel, másként Saint Germaine gróffal. Ezt a jó embert, mint előtte a máglyán veszett Urban francia szerzetest, elnevezték bűvészeknek, boszorkánymesternek, pedig mindketten egyszerűen hipnotizőrök voltak, mint akár ma Neukomm Ferencz.

Nincsen új a nap alatt, mert a hipnoziz volt az, a mit a híres Mesmer kultivált s a ma újra föl kerekedett pro- és contra-érvek, melyek a thuzséri eset titokteljes, vagy nem titokteljes voltáról felhoztak, hogy többet ne említsek, együtt találhatók az angol Bulwer regényében, kinek „Egycsodálatos történet“ cz. regényében ilyen hipnotizőrjei doctor Lloyd, Margrawe és Derval, médium Lillian, a szigoruan realis felfogást pedig Faber és Fenwick doktorok szolgáltatják.

Bulwer a mesmerizmussal foglalkozik ott s aligha nem a híres elmélet fölötti, nagy port felverő vitának köszönheti létét egy a 30-as években lefolyt história, melyet lapunknak egy barátja beszél el, a ki az esetnek tanuja volt.

A harminczas években tehát már hipnotizáltak Debreczenben és az eset föl van jegyezve Nagyköös annaleiseiben.

Nekünk a következőkben adják elő:

Azt hiszem, még többen lehetnek, a kik a 30-as években a debreczeni főiskolában deakoskodtak s talán akad ember, a ki az általam elmondandó esetre emlékszik.

... Laczi és ... Pista nagykörösi fiúk, azon időben a debreczeni főiskolában bent lakó diákok valának, mint patrióták pedig egy szobában, egy coetusban is laktak. Laczi vig és eleven kedélyű, Pista ellenben tanulmányai mellett költészettel is foglalkozó melancholikus ifju volt.

Az öreg ... Sándor bácsi, Nagy-Körös városának jószívéről ismert birtokosa segítette több ízben e két körösi fiút.

Pista az öreg urat Sándor napjára egy szép verssel akarta meglepni, azt hetekkel előre elkészítette és titokban a ládája zártába el.

Laczi egy délelőtt az órától otthon maradt és dévaj dolgot fundálván ki magában, a Pista ládáját alulról kifeszítette s abban a már kész verset csakhamar megtalálta. A verset lemásolta, azután visszazögezte szépen a láda alsó deszkáját.

Nem szólt e dologról senkinek semmit, hanem a lemásolt levelet Sándor bácsinak elküldötte Körösre, de megírta azt is, hogy jutott

a vershez és megkérte az öreg urat, írnia le e verset és küldje meg Pistának azzal az állítással, hogy imé, Körösön járt egy angol ember, a ki őt elaltatta és álmában iratta vele a verset s előre megjósolva, hogy őt Pista a névnapjára ezzel a verssel akarja meglepni.

Az öreg tréfa-kedvelő levén, ráállott a dologra s a verset leírta és úgy, a mint az imposztor Laczi kívánta, megküldötte Pistának. Hozzátette, hogy az eset iránt érdeklődik egész Nagykörös és nincsen is egyéb hátra, mint hogy Pista a szükséges felvilágosítást megadja.

A vers csakhamar megérkezett Debreczenbe. Pista a levelet felbontja, elolvasta, azután pedig egész megzavarodva rohant a szobájába.

A mindig elzárva tartott ládát kinyitja, kiveszi a verset és rohant vele a főiskola híres tanárához S. L.-hoz, s annak egyenesen megmutatja a Körösről kapott levelet és verset, előadva persze a magáét is.

Képzeltetni, milyen nagy hatása volt ennek a históriának a tudós tanárra, ki maga is ekkor vitatkozott volt a Mesmerizmus titkai fölött! Először is azt kérdezte, tudott-e valaki a vers létezéséről?

Pista jólélekkel azt felelhetette, hogy rajta és a jó Istenen kívül ugyan senki sem tudott róla.

A tanár ezután hallgatást parancsolt a fiúnak s a legelső tanári gyűlésben előhozta e titokteljes esetet, mint a mely — imé — megerősíti az ő általa különben is régen hirdetett szellemjölás létezésének valóságát!

A latin nyelv tanára azonban skeptikus fő volt, ennél fogva sehogy sem birt belenyugodni a titokteljes dologba! Egyet gondolt és megkereste Nagy-Körös városa tanácsát, hallgassa ki ebben a dologban az öreg Sándor bácsit, még pedig hivatalosan és eskü alatt!

A nagy-körösi tanács komolyan fogta a dolgot, maga elébe idézte az öreg urat, ez pedig jókedvű nevetéssel adott felvilágosítást arról, hogy ő ugyan színét se látta semmiféle angliusnak s egyben bemutatta bizonyosságul a Laczi által lemásolt verset.

A dolog vége bizony az lett, hogy Laczi gyerek consilium abeundi utnak ereztetett. Az eset története azonban fennmaradt s még magam is így találtam nyomát a nagy-körösi krónikákban.

Nagyon élek a gyanupörrel, hogy sok nagy port fölvert hipnotikus esetnek meg lehetne találni az érthető, ilyenféle megoldását!

Irodalom — Művészet.

* Fordított regény. A százhatvankettedik kötetét képezi az „Egyetemes Regénytárban“ Mrs. Hungerford „A kis hőbortos“ című regénye és egyszersmind befejező kötetét a kilenczedik évfolyamnak. Egész könyvtár az, amit a kiadók az olvasók kezébe adtak és a modern írók közt alig van kiváló név, a mely nem volna benne képviselve. E körülményen kívül elősegíti a vállalat nagy elterjedését rendkívüli olcsóság, mert 50 krajcarért egy-egy diszesen bekötött és kitűnő regényt kap az olvasó. Az új tizedik évfolyam sem fog elmaradni az eddigiek mögött és a mellett hogy legjelesebb hazai írók műveit hozza a külföld jeleseitől közöl kiválóan érdekesítő munkákat. Ohnet György legújabb műve ezuttal is az „Egyetemes Regénytárban“ fog megjelenni és Mikszáth A man-chja ebben az évben is napvilágot lát. Az „Egyetemes Regénytár“ kötetet minden hazai könyvkereskedés utján kaphatók, de elő is lehet fizetni 20 kötetre 10

forintjával a kiadóknál, Singer és Wolfner, Andrásy-ut 10 szám.

A „Zenélő Magyarország“ című zenemű folyóirat kétségen kívül a legelső zenemű vállalat. Az eddig megjelent füzetek a saison legkedveltebb zenei termelés legsikerültebb újításait tartalmazzák. Előfizetési ára negyedévre 6 füzetre 60 oldal, zenével 1 forint, oly bámulatos olcsó, hogy nem szabadna egy zongoráról sem hiányozni. E derék vállalat hétfőig pótol zeneirodalmunkban, mert az eddig alig megfizethető drága hangjegyeket sok tekintetben pótolja. Előfizetheti a kiadóhivatalnál Budapest-n VI. Csengery-utca 62. sz.

Színház.

Első előadás.

A színházi évad tegnapelőtt nyílt meg, — még pedig — a mint már jelentettük — **Dobsa Lajos „IV. László“** című történelmi drámájának előadásával. Meggyitónak, hazafias ünnepi alkalmaknak van írva ez a darab, a mikor a szép szavalni valók, szép piros-fehérvörös rüppentyük módjára emelkednek fölfelé, ha nem is igen magasra. Szeretik is elővenni a saison-megnyitó vidéki direktor urak.

Tegnap is szép számu közönség nézte meg a bérlet-szünetes előadást, a nagyobb rész azonban szüretel, vagy még csak most készül neki a színház látogatásának. A kik jelen voltak, azok a színház legjobbjainak viszontlátásával elégedtek meg, mert az előadáson nagyon meglátszottak a költőzködéssel, fészkerakással és egyéb a saison-kezdettel járó mizériák. Szinte az ajkukon lógott a shakespearei vers, a mely szerint:

„Nézzé el most úri kegy,
Máskor aztán jobban megy!“

Voltak azonban az előadásnak részletei, a melyek egészen megérdemlik az elsőmerést; legelső helyen említendő **Sándor Emil kinek Myzénadora** nemes alakítás, tele igazsággal és minden ízében jól kidolgozva. **Arda Ida (Edna)** már tegnap is mutatott be egyes drámai evolúciókat s úgy ő, mint **Cserni Bertha (Ayda)** tapsokban részesültek. **A Cserni Bertha** — ezen minden naivától különböző, egészen eredeti s szívvel rendelkező fiatal színésznő — szavaltatából csak a **mássa lhangzókat**, ezek közt kivált az **e és o** betűt, és még egy-két **dupla mássa lhangzó** t kifogásolunk. Még mindig feltűnő beszédében a **tót-magyar** testvériséget, pedig a mig nem tanul meg tisztán magyarul beszélni, egyéb szép képeségeit sem fogja teljesen érvényre juttatni — **Pethes Imre** tud édesen beszélni, szépen szerelmet vallani, de az erősebb momentumokban ereje cserben hagyja. Milyen nem királyi harag volt az tegnapelőtt, mikor az első felvonásban rárvált Myzére. A hangja rikácsolt, egész testét rázza és hánykolódik. Mikor épp ily királyiatlan, inkább komikus módon haragudott a magyar küldöttségre, a nagy hánykolódásban lerázta fejéről a süveget is. Mind neki, mind Cserni Berthának dicséretökre válik, hogy a közpróba jelenetben, azzal a csipővassal fogott izzó portékával, nem váltak nevetségessé.

Kiemelni valók még kisebb szerepeikben **Péchy Kálmán**, de csak az ügyes és gondos rendezésért, mert a marczona Arbuz szerepében megint nem volt zord basszista, mint ahogy egy dühöngő kunhoz illenék, hanem csak lány segéd-tenorista; jók **Bács Károly**, **Tapolezai Dezső**, **Püspöki Imre**, **Váradai Albert** sat.

Megemlítjük, hogy láttunk néhány jól megtestetett új díszletet és jól festettek a restaurált magyar ruhák, bár még mindig akad köztük kopott portéka is. Kérés volt a statista akiknek — de még az előadó személyzetnek

is — meg kellene magyarázni, hogy amikor népzugást, közelgő harc moráját, elszörnyedést kell tömegben kifejezniök, ne taktusra tegyék és ne úgy, mintha a szél búzását utánoznák egy másodpercig, mert ez komikusan hangzik.

A katonai zenekar, mely jól kipótolta a távozott tavalyi erőket, szépen játszott a **Czapka Péter** karmester vezénylete mellett a **Doppler „Magyar ünnepi nyitány“**-át.

Maga a társulat sokat ígérő, mert ettől a kitünő ensemble-től a kezdet nehézségei után első rendű művészi élvezet várható. Kitünő nagy drámai személyzet ez.

Hortobágyi virtus.

(Eredeti népszimű, dalokkal és táncokkal 3 felv. ban. Itta Gyöngyi Izsó. Zenéjét szerző Orbán Á. — Itt először adatott szeptember 30. án.)

— Második előadás. —

(g. i.) Ennek a darabnak az első felvonását tehetséges ember írta. A **„Cavaleria rusticana“**-tól, a címen kívül, mely a **Mascagni**-féle darab reminiscenciája, eltanulta a gyorsaságot, a drámaiságot. Elég érdekes és gyors lefolyású cselekmény is az, hogy a hortobágyi csapláros, **Gazda Márton uram (Sándor E)** szép **Teruska** lánya (**Tiszainé**) szerelmes **Barna Laci** kanászlegénybe (**Ferencki József**). Csak hogy a legény a **Teruska** fiatalos mostoha anyjával, **Veronával (Arda Ida)** találkozik esténként a kis kertben és ugyancsak a hálójába kerül a paraszt demi-mondenzek.

Titkukat elárulja a **Barna Laci** öccse, **Gyurka (Krémér)**, olyan **Veréb Jankó**-féle alak, aki bátyja iránt érzett bosszúból a találkát elárulja **Gazda Márton**nak.

Gazda uram azt hiszi, hogy **Laci Terust** szereti. Ezen hitében beszél a legény lelkére, aki — nem akarva Veront gyalázatba hozni, de örömet is szabadulna a csapodár asszony hálójából — beleegyezik abba, hogy **Teruskát** elveszi. Mikor már minde a maga rendjén volna, következik a színpadon mindig kéznél levő **véletlen** **Gazda Márton** ugyanis kihallgatja a feleségét, a mint ez **Laci** kéri. Nem mondhat róla, hiszen mákonyt kevert a férje italába, hogy éjjel a szeretőjével találkozasson és miatta vált bűnös rossz asszonnyá. De a legényben fölébred a nemes érzés, nem halgat a paraszt Deilára és elrohan. Ekkor lép elő **Gazda Márton** és egy pathetikus jelenet után összerokkad.

Itt végződik a szépen megépített és kidolgozott felvonás, melyet még népies jelenetek is tarkítanak, a főszereplőknek pedig módjuk van benne erős drámai játék kifejtésére. Ezt a felvonást — mondom — tehetséges ember írta, a másik kettőt azonban, hogy éppen modern kifejezéssel éljünk, valami ellensége szuggerálta neki, olyan zagyva és erőltetett valami mindakettő.

De meg is szűnik népsziműnek lenni. A lány és mostoha anyja körülbelül olyan versengést követnek el a pusztai **Tarcal Dezső** felett, mint a **„Czifra nyomorúság“**-ban **Bella Ezerterrel**. Az **anya** nem hagyja a maga legényét, a **leány** se hagyja, de azért, hogy az atyja nyugalmát biztosítsa **Kár**, hogy ez a szép vonás elvész a darab hosszadalmas és unalmas monológjaiban. A közönség jóízű nevetést kivált azon, hogy **Gazda Márton uram** hol kiküldte, hol behívta a feleségét, mert bizony a magyar ember, kivált ha férji becsülete forog kérdésben, nem huzza-halasztja a dolgot, hanem tüstént vagy büntet, vagy megbocsát. Különösen nem külföldiek pedig, ha olyan hortobágyi csapláros, aki virtuskodni akar. A felvonás vége az, hogy **Laci** kitart **Terus** mellett, **Veron** asszony pedig távozik a háztól, hanem előbb megígéri, hogy a mely napon a fiatalok megesküsznek, azon a napon emésztje el magát.

A harmadik felvonást akár rébusznak adnók fel, annyi megfejtő akadna. **Laci** megkapja **Terust**, mikor pedig esküvőre mennek, **Veron** asszony csakugyan beváltja szavát. Nem a gyűlölet erősebb benne, a mely ölni készítené, hanem a bu és önvád, a mely öngyilkosságba hajítja. —

A Hortobágyot színdarabban alighanem a száz éves „Peleskei nótáros“ utján láttuk utólszor. A Gyöngyi darabjában az új korban vagyunk, mert **Veron** asszony a hortobágyi vasúti állomás mellett veti magát a vonat elé. És a felvonás végén megint felülkerekedik az I. felvonásbeli, tehetségesebb és a színpadi hatásokkal teljesen ösmerős Gyöngyi, mert az határozottan szép jelenet, mikor a vidám lakadalmi zenét hirtelen elhallgattatják s behozzák **Veron** fehér lepellel borított holttestét. Ezt azonban úgy kellene rendezni, hogy pernyi mély csöndesség támadjon, azután szólaljon meg valami szép szomorú zene s ennek hangjai mellett gördüljön le a függöny.

A darab előnye, a szép I. felvonáson és hangulatos befejezésen kívül, az a szép nyelv, amelyen különösen **Gazda Márton** beszél. Hibája — a mint rámutattunk — a cselekmény és műbees folytonos esése, a népszimű hangnak drámai alűrökkel való megtévesztése, sok fölösleges, fordulat és még több haszontalan dialóg. Legfőbb hiánya azonban a jellemzetesség teljes, de teljes hiánya.

Mért történjék ez a darab éppen a Hortobágyon? Mért cavaleria hortobágyiána, mikor Szeged, H.-M.-Vásárhely táján éppen így és ugyanezen alakokkal is megtörténhetett volna és micsoda virtus fordul elő általában az egész darabban? **Gazda Márton uram** nagyon gyöngye legény, a ki — láttuk — sehogysen virtuskodik, **Barna Laci** még kevésbé. Nem emlékeztet a Hortobágyra semmi, de semmi, még a népies alakok: csikósok, gulyások, juhászok és kanászok sem. Ha egyébből nem, a **Jókai Mór** leírásaiból használhatta volna fel a jellem vonásokat, a melyekkel a zok rendelkezik. **Gyöngyi Izsó** debreczeni színész és direktor korában lelenézhetett volna a Hortobágyra, a hol csakugyan elleshetett volna speciális magyar népelelet és alakokat. Sem ő nem teszi, sem más: dolgoznak és írnak chablonok után. Nehány **Bugyi Sándor**-féle mondas (megérdekelni valakit, külföldi ember, mert nyirbatori* pálinkát kér, mert az jobban szédít, mint a bor stb) akar a darabban debreczenies lenni, de a markans tájszólamról is többet, vidámabbat és jellemzőbbet szedhetett volna össze.

Ha a népies fogalmának megfelelő s e darabban éppen a címé után várható jellemzetesség hiányzik a Gyöngyi darabjából, még inkább hiányzott a szereplők játékából. Egyetlenegy tösgyökeres alakot nem láttunk, akiben felismertük volna a debreczeni, a hortobágyi embert. Leghortobágyibb volt még az a bunda, „kiben ember vagyon“: az öreg **Takács** bátya. Derék nagy bajszu és szalas czivis volt **Németi**, ezt — persze — a külső megjelenésről. Azonban senki se beszélte ezt a sajátosság, már kifejtésében is humoros tájszólást, a melyet pedig — ha a mi színészeink akarnának alakítani — csak egy kis hortobágyi zónázás árán, vagy egy csicsogó-beli estén is elsajátíthatnának. Pedig a nemzeti és népszínház ide látogató tagjai **Budapesten** egész produkciókat tartanak ebből a genre-ből. — **Maga Gyöngyi** is mulatságosan szekta a debreceni talyigás jargonját előadni. Ugyan megcsalódott a karzati atyafi, a ki Hortobágyot akar látni a hortobágyi darabban. Hanem a rendezés sem igen lendített az itt csakugyan elengedhetlen közel lokális jelleg. A csárda német paraszt szoba volt, a kiaggatott kendőket az itteni lakadalmi népszokások nem ösmerik és „minden jót“ sem az érkező, hanem a távozó vendég szokott kizárni erre mi felénk.

Mindezekről eltekintve, voltak az előadásnak hatásos részei. — Igen szépen, sok igazsággal játszott **Gazda Márton Sándor** **Emil**, már mint az I. felv. ban, a többiben ugy hangja mint a darab maga is — elrekedt. **Arda Ida** **Veronja** egy perczig sem volt parasztnyecske, de nem is lehetett ebben a francia házasság törési drámává ficzantott darabban. **Tiszainé** szép volt és kedvesen mozgott **Terus** szerepének naív mozza-

* A mi különben hiba, mert a komikum éppen abban rejlik, hogy a közeli környék emberei mondják a benszülöttek külföldinek. Nyirbátor már távol esik, a messze földről való ember pedig már — ö t t m e n t!

nataiban. A Ferenczy J. szép érczes hangja teljesen érvényesült, egy-egy genret jól megmunkáltak Bács K., Püspöki I. és Rózsahegy Kálmán. Krémer Jenő lehetetlen beszédmódjával, a különben is durva szüreti utszéli nóták tulzott elrikácsolásával, a kabáttal, tállal és sirással való slendriánkodásban bebizonyította, hogy még mindig a régi, a kin nem fog a jó tanács. — A karzat röhögését vegye inkább büntetésnek, de valahogy ne jutalomnak.

Az énekeit, Gyöngyi szerint Benedek Jánostól hallott nótáknál különben még eredetibbek lettek volna A „Kie ez a taunya, hé“, „Hej! vasárnap délután“, „Debreczeni hejjes pógár vagyok én“, „Jaj, Istenem megesett én nékem“ sat.

A férfi és női kar, mely csak ma válik teljes számuvá, ingadozott. De egyudvari opera chorusa sem érte el valaminő hatást azokkal a dallamtalan és túl összetakolt nótákkal, a melyekkel ez a darab spékelve van. A „Béköt tettem kesely lovam lábára“ mellé kell még néhány jó nótát tenni, hogy a rossz ujjakat megbocsáthassuk.

Közönség — zsidó ujev, szüret és egyéb okok miatt középszámmal jelent meg.

A színészet halottja.

(Biróné-Szelestey Róza.)

A magyar színészetnek halottja van. Biró Józsefné, Szelestey Róza, a magyar vidéki színészet egykor ünnepe és körülrajongott tagja, hosszas szenvedés után tegnap reggel, nagymester-utcai lakásán 69 éves korában meghalt.

Mikor e száraz nekrológot leirtuk, önkéntelenül is vissza kell térnünk emlékezetben arra az időre, midőn a magyar színészet apostolai, tanítómesterei nem a kenyérért, nem a mindennapi megéhetésért és mint ma látjuk sokfelé: nem azért dolgoztak, hágy a divat szeszélyeinek és ideges korszakunk erkölcsroító hőbortjainak, büneinek hódoljanak, hanem szívük lelkesedésével, lelkük magasztos föllendülésével, egy mindenható hatatlan vágy által sarkaltatva játszottak a népnek, játszottak, könnyet fakasztva és kedvre hangolva azt, a nagy közönségnek.

B. Szelestey Róza, kit teljes joggal mondhatunk a debreceni színház halottjának, ennek a lelkes kornak volt lélekkel szivve, munkása és ha ma nevét a részvét hozza ajkunkra, csak kötelességünk teljesítésében járunk el, midőn immár nyitott sirja fölött örök Istenhozzádot mondunk az elhunyt lelkének.

Immár régen lefoszlott vállairól a biborpalást, melyben művészi játékaival, érző szive lángoló lelkesedésével annak a közönségnek, mely igéző szépségében és művészetében gyönyörködött, könnyeket csalt szeméibe és ma ismét és ismét ott ülnek a könnyek a szemekben: az egykor dédelgetett, becézett művésznő nyomorban hunyta le szeméit.

*

Biró Józsefné Szelestey Róza színésznő, született 1825-ben Debreczenben; nevelését Debreczenben és Kolozsvárott nyerte és utóbbi helyen 1844-ben lépett a színészethez. A színészetnél már működése első éveiben előkelő helyet foglalt el és a midőn az ötvenes években a Harminczad (jelenleg Battthyány) utcán állott Nánásszínház tagja volt, elsőrendű drámai szende és hősnő-szerepeket játszott.

1854-ben tartotta jutalomjátékát, „Roméo és Julián“ban Juliát játszván. A közönség ekkor nagy ezüst koszorút átnyújtásával fejezte ki elragadtatását és elismerését.

Később vándorutra kelt és működött Kolozsvárott, Győrött és több nagyobb városban. A hetvens években vendég szerepelt a debreczeni színházban és működése negyven éves jubileumát Győrött üte meg.

Jubileuma után, zaklatott és hányatott életében meguyogodni óhajtván, szülővárosába költözött vissza, hol hosszas betegsége ágyhoz szegezte és nagy nyomorral kellett küzdenie.

Jószívű emberek és volt pályatársainak, különösen a Foltényi pár és Mándoky Bélának gondoskodása a végső nyomortól, a legszükségesebbek nélkülözésétől megmentette ugyan, de betegsége folyton fejlődött, míg végre megnyugodott a sokat hányatott beteg test és az egykor ünnepe, szép Szelestey Róza tegnap, szeptember 30-án, reggel négy órakor lehunyta szeméit.

Temetéséről az említett kartársak és a Tiszay színtársulatának tagjai gondoskodnak. A temetés holnap, október 2-án délután 3 órakor fog végbemenni, a hatvan-utcai temetőben. Az elhunyt sirja fölött a színtársulat tagjaiból alakult férfikar gyászadalokat fog, énekelni és Mándoky Béla, valamint Péchy Kálmán tartanak emlékbeszédet.

*

Hogy az elhunyt mennyire megbecsülte, mily nagy tiszteletben részesítette Debreczen város közönségét, megindító tanúságát szolgáltatva azzal, hogy azzal az ezüst koszorút, melyet a debreczeni közönség az 50-es években nyújtott át neki, nagy nyomorában és nélkülözésében is, haláláig megőrizte és e klenodium fölül úgy végrendelkezett, hogy az vagy a debreczeni főiskola muzeumában, vagy az orsz. színészegyesület központi helyiségében őriztessék meg.

Ily nagy lélek utolsó akaratát becsüljük meg azzal, hogy a koszorút örök emlékül őrizzük meg főiskolánk muzeumában, hogy megmaradjon örök emlékül Szelestey Róza hálájának, tiszteletének becses ereklyéje.

Nyugodjék békével e sokat hányatott apostola magyar színészetnek.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor, csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óraig tartanak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a felekek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A debreceni állami időjelző állomás jelentése, 1894. október 1-én reggeli 7 órakor. Hőmérséklet 9.4 C. fok. Légnyomás 762.4 millim. Szélirány északi. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig 11. millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet 12 fok. Legalacsonyabb hőm. 8 fok.

A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése a debreceni távirda-hivatalnál október 1-én: hűvös eső.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

A Göncy-egyesület „Othón“-a (Keresk-Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig Tálalás ugyanott szerdán és szombaton délután 3 órától 5-ig.

Színház szepember hó 29.-től minden este 7 órakor.

Zeneestély az „Angol királynő“ szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

A túzóltó-zenekar minden szombaton, vasárnap és ünnepnapon este a „Budapest“ sörözőkban játszik.

Katonazene a Nagyerdőn minden kedden és szombaton d. u. 5 órakor.

Szüretok. Széchenyi, csapó és téglás kertben szeptember 26 és 27-én. Tócsa, posta és varga kertben október 3 és 4-én; Uj körtés, hatvan utcai (Csokonai) és homok kertben október 4. és 5-én. Sesta, vén, csiga és boldogfalvi kertekben október 10 és 11-én.

Október 2-án egyházkerületi közgyűlés.

Október 6-tól 12-ig baromfi kiállítás.

Október 1—9. Debreceni Dienes napi országos vásárok következő rendben: 1—3-án bőr, gyapju, mész, toll, iparcikkek, gabona, nemtek és mindenféle termény vásár, 4—5-én juhvásár, 6—7-én sertés vásár, 7—8-án lóvásár, 8—9-én barmvásár. Nyers termények és iparcikkek a vásár egész tartam alatt árusíthatók.

— Uj regényünket ma kezdjük: „Az amerikai grófné“

A szerző teljes neve Hobart Chatfield Chatfield-Taylor. Érdekes, szép fiatal ember, ki ha szükség van rá, három óra hosszat tudja rendezni a cotilliont. Legjobban hajt négyes fogatot, regényeket ír, és a chicagói kiállításon ő volt a megnyerő Eulália infanszó kalauza. Hosszu nevét onnan nyerte, hogy miliomos nagybátyja Chatfield, a kinek nevét mint keresztnévet már ugyis viselte, csak úgy hagyta rá a nagy örökséget, ha a Chatfield nevet családi névként is használja. Regényei nem a borzalmas amerikai termékek közül valók, melyekkel a ponyva irodalom terén annyiszor találkozunk. Jelen munkája az angol és amerikai életből van merítve és inkább a két ország különböző társadalmi viszonyait írja le megkapó, szivhez szóló hangon. A fordítást Komlóssy Miklós munkatársunk végezi angol eredetiből.

Oktober elseje.

Hires, nevezetes nap az október elseje. Az utcán a vendéglőkben már napok óta az a nóta divik, hogy:

Októbernek elsején be kell rukkolni,
Mégfujják a trombitát, lóra kell ülni.

Ma van egyrészt a berukkolás, másrészt az elbocsátás napja. A katona élet legfontosabb napja, legkiemelkedőbb mozzanata október elseje. Kezdetét vette az új katona év, melyet olyan sokan vártak. Sokan, hogy megszabaduljanak az iga alól, sokan hogy beiekóstolhassanak abba az életbe, melyről a nóta is azt mondja hogy:

Gyöngy élet a huszár élet . . .

Az is igaz, hogy a katona élet nem csak a huszároknál „gyöngy élet“, annak tartja magát a gyalogos, vagy mint a lovas katona nevezi, a „pocsolya kerülő“ is.

Mert hiába nagy „sor“ az, mikor a „bundások“ra először kerül rá az uniformis, a csillogó, villogó egyenruha. Egy fejjel magababnak érzi magát „önkéntes ur, Tintásij“ is, ha végig sétálhat a testre szabott „waffenerokk“-ban, még ha csak olyan kis szuró-vágó eszközt érez is az oldalán, mint a gyalogosok kard-tőre, ez az új „pangánét“, a miről a hosszú kardot viselő katonaság úgy beszél, mint „fogpiszkáló“-ról. — Nem is gondolnak arra, hogy az a „3-szor 365 nap“ még küzdelemteljes, talán keserves napokat is számlálhat, hogy az alatt a szívök választottja az Arany János „Méhrománca“ vőlegény hőségének példájára faképnél hagyja a babáját, mint Jézus Krisztus annó . . . isten tudja mikor a „románok“-at. Mert hiába, nagyon igazat mondott az a bizonyos Rigoletto, a ki azt állította:

Az asszony ingatag.

Az „önkéntes“ uraknak sokkal több kilátásuk van a „gyöngy-élet“-re. Ok, ha maguk is úgy akarják egy év múlva büszke fővel hagyhatják ott katonáikat. Hanem a papák Ollendorff ezredes felsohajtásával néznek elébe a küzdelmes évek:

„Ez az én zsebembe vág.“

A kiszolgált katonák meg örülnek, hogy letehetik az irigyet egyenruhát. A „szabad-ságos“-ak torkig vannak a „cifra nyomoruság“-gal mert hiába azokat kell tűrni, szenvedni, a „profunt“ még sem olyan, mint az anyai kéz „madárlátta“, foszlós belül cipője. Vissza térnek régi élmódjukhoz foglalkozásukhoz, kezükben a szabadság levéllel melyre rá van írva hogy: Rosenczveig Möricz megtette a kötelességét, tehát:

„a „Móri“ mehet.“

Sz. Z.

ezdjük:
fné"

H o b a r t
d-Taylor.
ki ha szük-
tudja ren-
ajjt négyes
a chicagói
erő Eulália
nevét onnan
tyja Chat-
tnevet már
rá a nagy
vet családi
yei nem a
özül valók,
erén annyi-
ájja az an-
meritve és
böző társa-
kapó, szív-
ist K o m-
nk végezi

— Az őszi vásár kezdete. Borongós, esős őszi nappal kezdődött az őszi Dienes napi vásár. Lucsok sár mindenütt, a felállított sátrak ponyvái keresztül csorog a hideg őszi eső. Ma van pedig az őszi vásár első napja. Kevés érdeklődéssel kezdődött meg az apró árucikk mezé, dió stb vásárja, az eső sokakat vissza tartott a vásártól. Pedig a vásár elég élénknek ígérkezik, nem hiányzik a vásári multságok egyike sem. A főkapitány négy paporáma, fényképezés, lemez dobálás stb. tulajdonosainak adott engedélyt a sátor felállítására, itt van Horog is, a debreceni „müpartoló” közönség kedvelt forgó-komédiása is. Így azután mégis csak bizonyos lesz az, hogy a nép ha nem is hiszi el, hogy „mégis mozog a föld” (bár egyikök, másíkok alatt csakugyan mozog), legalább megelégszik azzal a tudattal, hogy mégis forog a „forgó komédia.”

Strobl Ferencz. A magyar államvasutak Debreczen főállomásának halottja van. Mialatt a vonatok dübörögve száguldanak végig a pályaudvar vágányain s a tolongó sokaság zajogva, lármázva fut a perronon szerencséje után: a már halálra ítélt, pár év múlva lerombolásra váró fölvételi épület egyik csendes, feketével bevont szobájában kiterítve fekszik, az állomás főnöke, Strobl Ferencz, ki az állomás nagy, rohamosan fejlődő forgalmát idegizgató munkával kormányozta még nem rég. A kihűlt szív felett, a család hirtelen kidőlt oszlopa felett megtörve, zokogva sir az özvegy, sirnak az árvák. És a szomorú, sötét hirt hallván, őszinte részvét támad Debreczen város közönségének a szívében, mindenkéül a kik tudták és tapasztalták a boldogult főnök előzékenységét, szorgalmát és tehetségét.

Strobl Ferencz a nyitramegyei Holicsról származott. Fiatalon került a volt tiszavidéki vasut szolgálatába, honnan ennek államosításakor a magyar államvasutakhoz ment át. Szolgált Miskolcon mint forgalmi tiszt, majd a rákosi élénk állomás főnökévé nevezték ki. Innen léptették elő 1891. májusban, Ollé Elek helyére a Debreczen állomás főnökévé. Kitiűnő vasuti tisztviselő volt, különösen a forgalmi szakban jeleskedett. Az igazgatóságtól több ízben kapott elismerő leiratot. Az 1883. évi miskolci hadgyakorlatok alkalmával pedig Ő Felsője a király arany érdemkereszttel tüntette ki. Ez év január 1-jével a vasuti szolgálat terén kifejtett szorgalma és tehetsége elismerése jeléül soron kívül föllenőrré nevezték ki. Nehány hónappal ezelőtt betegeskedni kezdett. Az orvosok úter keményedést konstataáltak, mely rohamokkal járt s föltétlen nyugalmat tanácsoltak. Három hónap óta nem is teljesített szolgálatot. Ez idő alatt hat hetet Holicson töltött, de azután visszajött megint Debreczenbe. Szabadságolása alatt Veres Zoltán, egy fiatal, tehetséges vasuti hivatalnok helyettesítette közmegelegedésre. Szombaton még fenn volt. De hajnalban 1 órakor oly vehemens erővel támadta meg baja, hogy néhány perc alatt szívszélhűdés kioltotta munkás életét. Halála városszerte nagy meglepetést és őszinte részvétet okozott. Koporsójára koszorukat tesznek: az állomás tisztikar, az altisztek, a vonatkísérő személyzet és az üzletvezetőség.

Bánatos családja a következő gyászjelentést adta ki:
„Mély fájdalomtól megtör szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, apának, testvérnek, sógornak és rokonnak Strobl Ferencz magy. kir. államvasuti föllenőr-állomásfőnöknek és az arany érdemkereszt tulajdonosának, folyó hó 30-án, éjjeli 1 órakor, életének 43-dik, boldog házasságának 11-dik évében szívszélhűdés következtében történt gyászos kimúltát. Kedves halottunk hűlt tetemei kedden, október hó 2-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a magy. áll. vasut nagy állomásától a szent-anna-utcai sírkertbe örök nyugalomra tétetni, mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat, az elhunyt pályatársait szomorodott szívvel meghívjuk. — Az engesztelő szentmise-

áldozat október hó 4-én d. e. 8 órakor fog az Egek Urának bemutatatni. Debreczen, 1894. szeptember hó 30-án. Bánatos neje: Özv. Strobl Ferenczné sz. Lung Vilma. Gyermekai: Vilmos, Heinrich, Margit, Ede, Olga. Testvérek: Strobl János nejjével és gyermekeikkel, Strobl József nejjével és gyermekeikkel. Nővérei: Schöpflin Karolin sz. Strobl családjával, Hollik Berta sz. Strobl családjával. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

A tisztikar gyászjelentése így hangzik: A magyar királyi államvasutak Debreczen állomásának tisztikara, altisztejei, többi alkalmazottai és a vonat kísérő személyzet mély fájdalommal tudatják felejthetetlen főnöküknek szeretett pályatársuknak Strobl Ferencz m. kir. államvasuti föllenőr-állomásfőnöknek, az arany érdemkereszt tulajdonosának, folyó évi szeptember hó 30-án, éjjel történt elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei folyó év október hó 2-án délután 4 órakor fognak a szent-anna-utcai sírkertbe örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1894. szeptember hó 30-án. Áldás és béke lengjen hamvai felett.

— **Önkéntesek vizsgálata.** Házi ezredünk önkéntesei, kik a mult hó 24-én mentek Nagyváradra a tiszti vizsga letételére, tegnap délután érkeztek vissza városunkba a legjobb egészségben és a lehető legszebb sikerrel. Ugyanis a 24 jelentkezett közül 22 tette le a vizsgálatot. A bizottság, melynek élén Konj a ezredes a 37. gy. e. derék parancsnoka állott, nagy gyönyörűséggel és még nagyobb meglepéssel hallgatta a szabatos, folyékony feleleteket, melyekben a német nyelv alkalmazása legkisebb kárt sem tett, mert a ki németül nem volt képes magát kifejezni, elmondhatta a mit tudott pótlólag magyarul is, a fő csak az volt, hogy tudjon. Az elért eredmény emeléséhez nagyban hozzájárult Csák őrnagy, házi ezredünk I-ső zászlóaljának parancsnoka, ki mint előbb egy tiroli vadász-önkéntes iskola vezetője, alapos és mélyreható kérdéseivel teljesen meggyőzte a bizottságot önkénteseink szellemi képzettségéről. A siker oroszlanrészre természetesen Wolff János főhadnagy, az itteni önkéntes-iskola buzgó parancsnokáé, ki ernyedetlen fáradozással és kitartással, éjjelt nappallá téve működött tanítványai érdekében teljes éven át. Ebbeli önzetlen fáradozását épen tanítványai tudják a legjobban méltányolni, kik a katonai fegyelem fentartásánál tapasztalt szigorú daczára, a legnagyobb tisztelettel és hálával válnak meg tőle. — A munka nehézségét teljes odaadással osztották meg vele tanártársai: Makovicska és Greiff főhadnagyk, Schuster és Langer hadnagyk s így az erők teljes megfeszítésével sikerült az ezreden tavaly esett csorbát kiküszöbölni, midőn is 15 tiszti vizsgára jelentkezett közül 8 bukott el. A szülők és fiak: nevében köszönetet és elismerést fűrdőzásaikért. A vizsgálatot sikerrel letett ifjak a következők: Bessenyei Dániel, Csapó Zsigmond, Cseke Sándor, Csizéri Sámuel, Dávidházy Sándor, Erber Ernő, Grosz Sámuel, Halmágyi Kálmán, Hirsch Nándor, Kopeczek János, Mórász Sándor, Nagy Béla, Nagy Sándor, Öreg Béla, Philipp Alfréd, Rédl Szigfried, Szőke Adolf, Serli Sándor, Turay Frigyes, Trux Kálmán. Török Gyula és Uzonyi Géza.

— **Gyűlés az iparhatóságnál.** A rendőrfőkapitányságnál, mint I-ső foku iparhatóságnál az iparhatósági megbizottak harmadik évnegyedi rendes ülése szombaton délután 3 órakor tartatott meg, a melyen az iparhatósági megbizottak szívélyesen üdvözölték az iparhatóság új vezetőjét, dr. Boldisár Kálmán fogalmazót, a ki hangsúlyozta a megbizottak előtt, hogy mint eddig, ugy ezental mindenkivel szemben és minden körülmények között a pártatlanságot tartja szem előtt és senki kivételes intézkedéseket nem fog élvezhetni, mert abból másokra sérelem és hátrány származhatik. Az iparhatósági megbizottak részéről az elnök Györffy Aladár kereskedő üdvözölte az iparhatóság új vezetőjét és szívélyes szavakkal kívánt sikert működéséhez a jelen voltak élénk szerencsekívánatai és éljenzése mellett. A gyűlés a szokásos jelentések tudomásul vétele után véget ért.

— **Esküvő.** Takács Sándor, a „Csoknai” könyvnyomda és kiadó-részvénytársaság nyomdai személyzetének törekvő és tehetséges fiatal tagja, tegnapelőtt, szombaton d. u. esküdtött örökhűséget az ev. ref. nagytemplomban Szabó Gyula helybeli jönevű iparos szép leányának Juliska kisasszonynak. Az esküvőt a vőlegény szüleinek lakásán vidám nászszakoma követte. Az ifju pár boldog frigyéhez szívből csatolje jókívánatait a „Debreczeni Ellenőr” szerkesztősege.

— **Lemondott leváltárnok.** Buzás Pál jogtanár, ki 1850 óta viseli a kollégiumi leváltárnoki tisztséget, ez állásról lemondott. A tanári kar mai gyűlése elismerésének kifejezése mellett tudomásul vette a holnap után kezdődő egyházkerületi közgyűlést, hogy hatalmazza fel a tanári kart a leváltárnoki állás betöltésére.

— **A kollégium a milleniumi kiállításon.** Kudora Károly egyetemi tanár, a milleniumi kiállítás könyvtári csoportjának előadója vidéken tett körútjában szombaton Debreczent látogatta meg s itt Geresi Kálmánnal együtt kiválogatta gazdag anyakönyvtárából azokat a ritka kódexeket és könyveket, melyek az ezredéves kiállításon is méltán keltenek majd figyelmet.

— **Temetés.** Nagy részvét mellett kísérték szombaton örök nyugalomra Klekner Manóné szül. Gerster Constantia asszonyt. A gyászmenet megállapodott a kath. templom előtt, a koszorúkkal elborított koporsót, az oltár előtt ravatalra tették és a megbo dogult lelkiüdvéért misét szolgáltatott Wolatka Nándor v. püspök-plebános, két képlán segédlete mellett. A temetésen ott voltak a rokonok közül: testvérei Gerster Béla bpesti mérnök, Gerster Miklós miniszteri hivatalnok, unoka testvére Gerster Gyula építész satb. A koporsóra hoszoruküldtek férjén kívül Gerster Béa és neje, Gerster Miklós és neje, Gerster Gyula és neje, Novelli Ede és családja, Nánássy Lajos és családja, Stekly Adolf és családja, Ganofszy Lajos és családja, Beliczky István és családja, Kemény János és családja, Tóth Sándor r. fogalmazó és Nánássy Béla.

— **Katonai hírek.** Utóállítás lesz e hó 5-kén a cs. és kir. hadkiegészítő parancsnokságnál. Eddig még egyetlen ember jelentkezett az utóállításra. Tóvárról. A katonai vegyes felülvizsgáló bizottság e hó 11-én gróf Dégenfeld főispán elnöklete alatt ülést fog tartani a „Bika” szállodában. Ez alkalommal fognak felülvizsgálat alá kerülni mindazok, kik már a katonai év elején nem találhatnak alkalmasnak a katonai szolgálatra.

— **Az iparos tannccz-iskolák felügyelő bizottsága** tegnap ülést tartott Eöry Sámuel elnöklete alatt. Előök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítése Stern Győző és Dóczy Gedeon tagokat kéri fel. O vastatik Eötvös K. Lajos tanfelügyelő jelentése, ki az építéssel foglalkozó munkások téli tanfolyamára az eddig tervezett két tanári állást egy tanárral akarja helyettesíteni s erre Vánca Györgyöt ajánlja s melyben előadja, hogy a költségvetés jóváhagyását attól teszi függővé, hogy ha az okt. 1-én kezdődő téli tanfolyam költségvetését legkésőbb okt. 15-ig beterjeszti a bizottság. Előbbire a bizottság határozta, hogy a tanfolyam tanítójaul Vánca Györgyöt választja, e mellett okleveles rajztanárt választ. A költségvetést már elkészítette s ez 12167 frt 50 kr. kiadással van előirányozva.

— **„Szegény cigány, minek is élsz** ebbe a czudar világba.” Ezt a nótát elmondhatja magáról Borsi Sándor a Rácz Károly zenekarának klarinetosa is, kinek a Boldogkertben volt egy kis szőlője. Tegnap nagy reményekkel eltelve ment ki a szőlőbe, hogy majd így, majd úgy lesz a szüret, de kellemetlen csalódásban részesült. Hiába járta be szőlőjét nem akadt egy tökére a melyen csak egy billeng szőlője is lett volna. Előtte való éjszaka valami gazember leszüretelte a szőlőtelket még pedig — szavai szerint — „az ő tudta és beleegyezése nélkül.” Ez rendőri nyelv.

ber elseje. Az

okta az a

kolni,
ll ülni.
lás, másrés-
é et legton-
zzanata októ-
atona év, me-
ogy megsza-
gy beieköstol-
a nőta is azt

...
nem csak a
annak tartja
lovas katona
is.

az, mikor a
rá az unifor-
ha. Egy fejfel
k é n t e s u r,
a testre szá-
ha csak olyan
ldalán, min a
uj „p a n-
kardot viselő
o g p i s z-
dolnak arra,
ég küzdelem-
ámálhat, hogy
r a n y János
ősének példá-
or a „r o m á-
razat mondott
állította:

bb kilátásuk
maguk is ugy
el hagyhatják
l l e n d o r f
be a küzdel-

örülnek, hogy
A „szabad-
ifra nyok-
kat kell tür-
sem olyan.
tta”, foszlós
élmódjukhoz
adság levéllel
e n c z v e i g
bát:

Sz. Z.

ven lopást jelent. A rendőrség keresi is a tetteseket, kik a kert ajtó lakatját lefeszervegve hatoltak be s a szegény klárinétosnak elhordták a szőlőjét, ez által mintegy 150 frt kárt okozva. A rendőrség vasbotos polgári biztosa azzal vigasztalja az elkeseredett cigányt, hogy: „Lesz még szőlő lágy kenyér.”

— **Orgona felavatás.** A Kossuth utcai ev. ref. templom belső felszereléséből immár semmi sem hiányzik. A gyülekezeti ének vezetésére, az áhítat emelésére föl van állítva a hívek adakozásából a gót stílű szép 27 változatú orgona, mely tegnap zendült meg először. Az új orgonán **Varga József** felsőbb leányiskolai ének- és zenetanár, az új templom énekvezére játszott. **Könyves Tóth Kálmán** lelkész pedig remek szép alkalmi predikációt mondott. Sajnáljuk, hogy a szakadó eső miatt kevesen jelentek meg az orgona ünnepélyes felavatásánál. De ott voltak **Kiss Áron** püspök, **Kiss Albert** és **Dicsőfi József** lelkészek, **Márk Endre** ügyvéd. Az előimádságból tudósítónk figyelmét a következő passzus ragadta meg, ki is azt rögtön lestenografálta: „Valahányszor szent házadban új orgonánk hangjainál ajkainkról hozzád zeng énekünk, óh légyen az mindannyiszor derült hajnalnak harmata, mely szívünkbe szeliden gyöngyözik, élesztve azt, aki ellankadott. Oh légyen az szabadulást hirdető harsona, hogy el fáradjanak a buzgó vándorok. Oh hadd légyen gyógyító balzsamunk, és gyógyuljon mi közöttünk a szenvedő beteg.” — Az utolsó imát pedig e képen zárta be a fungáló lelkész ur: „Tenéked szenteltük ezt a templomot, és abban ezt az orgonát. Szenteld meg azt, szentelj meg minket is, hogy a béke és szeretet áldásai mi közöttünk nagy dolgokat eszközöljenek. Lássuk épülni tovább a magyar Siont, lássuk boldogulni ezt a szép hazát, virulni itt s közelebről városunkban ipart, kereskedelmet és a földmívelést és azt az igaz tudományt melynek alapja a tiszta Istenfélelem. Emlékezzél meg Uram a te népedről s annak gyermekeiről, midőn énekében és imájában könyörögve kér, hogy a te jobb kezéd kísérje a koronás királyt, s mindazokat, kiket arra hívtál, hogy munkálják a te néped szellemi és anyagi javát. És akkor éneklünk neked nagy örömmel új éneket, hálaadás illata tölti be e hazát és itt minden kebel.”

Az egyházi beszéd alapigéi ezek voltak: II. Krónika. 5. 13. „A kürtölőknek és éneklőknek tisztelteték vala egyenlőképen zengeni az Urnak dicséretére és tiszteletére: És mikor nagy felszóval énekelének kürtökkel, czimbalomokkal és mindenféle zengőszerszámokkal: és mikor az Urat dicsérvén, mondván: Mert igen jó ő, mert örökké való az ő irgalmassága! Ión mondom, hogy az Ur házat a köd bételné.” Az egyházi beszédből amely az éneklésről szóltott különösebben ez a jellemző adat hatott reánk: „Orgona avatás volt egy kisebb vidéki városban. Zsufolásig megtelt a templom s egy éltes asszony egészen a lelkész követlen szomszédságában került. Fűlértő, sivitő hangon énekelte, ami annyira sértette a zeneértő lelkész fülét, hogy indulatosan kiáltott reá: „Jó asszony fogja be a száját, hamis éneke megzavarja mindnyájunk énekét!”

Az öregasszony szeméből kicsordult a könny; Zokogástól elfolyott hangon csak ennyit válaszolt: „Pedig igazán szívem teljességéből szólt a szám.” A lelkész e szóra mélyen elpirult s megszelidüve válaszolt: „Akkor hát csak énekeljen tovább, úgy amint tud s engedjen meg, ha megzavartam.” És valóban csak akkor szál a mi szívünkbe, az ihletettséggel szent érzése, ha szívünk mélyéből szól a száj, mert máskülönben a legszebb ének is csak zengő ércz, csak pengő czimbalom, melynek érző szíve s lelke nincs.”

— **Az önkéntes vizsgálat szabályzata** dolgában, — mint a Reichswehr jelenti — már f. év november elsejétől fontos változások fognak beállani. Még eddig minden hadosztály-parancsnokságánál lehetett a vizsgát letenni, ezentul csakis olyan kerületi parancsnokságánál lehetséges, melynek állomásán középiskola is van. A bélyegmentes kérvények, a melyekben a második vizsgálati nyelv (a németen kívül) is megnevezendő, tehát azon területi parancs-

nokhoz intézendők, melyekhez a kérvényezőkhöz tartozkodási helyei tartoznak. Ezzel az „elnéző” hadosztály-parancsnokságok visszaélésének eljött akarják venni. A nemzetiségi viszonyokra való tekintettel oda szól az új rendelet, hogy ha a területi parancsnokság területén másnyelvű középiskolák is vannak, mint a minő a területi parancsnokság központján levő középiskoláké, a másnévű középiskolákkal bíró garniziókban is berendezendők a fővételi bizottságok. Ezek a vezérkar, vagy a csapat-állomány egy törzstisztéből, két főgimnáziumi és egy reáliskolai tanárból, továbbá három tényleges szolgálatban levő tisztből állnak ezentul. A főnyelvet legalább két tisztnak kell birnia, azonban a másik nyelvet is kell, hogy a tisztek közül valaki bírja; továbbá arra is kell figyelni, hogy minden tárgyat egy szaktanár vizsgálja, nem pedig mint eddig tisztek és ki van mondva, hogy a bizottságnak valamennyi tagja szavazattal bír. A vizsgálatok augusztus hó kivételével minden hónap harmadik hétfőjén mennek végbe és folytatódnak a következő napokon, miáltal megszűnik az eddigi szabvány, hogy egy jelöltet nem lehet egy napnál tovább megvizsgálni. A vizsgálati díjak 5 forintról 12 frtra emelkedett föl. Valamennyi tárgyból szóbeli vizsga, kivéve a nyelveket és a mennyiségtant. Utóbbi zárt helyiségben, egy szaktanár és egy tiszt felügyelete mellett megy végbe. A főnyelvre nézve nem szabad semmiféle segéd-könyvet igénybe venni, a második nyelvre nézve a szótár és a mennyiségtanra a logaritmus-táblák használata van csak megengedve. A szóbeli vizsgánál valamennyi bizottsági tagnak kell jelen lennie. A kérdéseket a szaktanárok tiszik föl, azonban szükséges esetén a bizottsági tagok is intézhetnek kérdéseket a jelölthő. A vizsga ismétlés esetén is ugyanazon területi bizottságnál megy végbe, melynél első ízben és ki van zárva az az eshetőség, hogy más területi parancsnokságnál próbáljon szerencsét a jelölt.

x **Heiman és Halmágyi** női felöltő áruházukba ügyes elárusító azonnal fölvetetik.

x **Mintán** a lembergi kiállítási zárlista f. é. **október hó 16-ára** elhalasztott, a kiállítás igazgatósága a. cs. k. pénzügyminiszterium engedelmével elhatározta hogy a lembergi kiállítási sorsjegyek húzása ugyancsak a kiállítási zár napján az az f. é. **október hó 16-án este 8 órakor** lesz megtartva.

x **Egy nepszer.** A „Moll-féle francia borszesz és só” által a betegeknek egy ép oly gyógyhatásu, mint olesó szer nyújtatik köszvénye és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganas toknál. Egy üveg ára utasítással együtt 90f kr. Széküdes naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, es. és k. udv. szállító által, Bécs, Tauchlauben. 9. A vidéki gyógyszer-tárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll féle készítmény kérendő az ő gyárjelvényével és aláírásával.

Téviratok.

(A „Debreceni Ellenőr” s. tudósítójától.)

Budapest, október 1.

A román kérdés az osztrák delegációban.

— Érk. d. u. 2 ó. 25 p. —

Az osztrák delegáció mai nyilvános ülésén **Kaftan** ifju-cseh delegátus a kolozsvári memorándum-pórról beszél és azt mondja róla, hogy az az öszbirodalom presztige-ének ártott; a magyarok, kik annyi vér árán közdötték ki szabadságukat és jogaikat, ezt hamar elfeledték, pedig csak az a nemzet érdemli meg szabadságát, mely más nemzetek szabadságát tisztelben tarja.

Chlumetzky elnök felkéri a szónokot, hogy hagyja abba ezt a témát, mert ez Magyarország belügye.

Kaftan kijelenti, hogy a magyar delegáció is hangsúlyozta, hogy e kérdés elől nem szabad kitérni, — mire **Ohlmeczky** elnök fölemliti, hogy a magyar delegációnak joga volt e kérdéssel foglalkozni.

Kaftan Zichy Nándor grófra hivatkozik, ki a románok etleni eljárást szerencsétlenségnek tartja.

(E közben a karzaton gunyos zaj keletkezik, mire az elnök rendreutasítja a karzatot.)

Kaftan ezután Csehországról szól olyan hangon, hogy az elnök többször rendreutasítani kénytelen.

A királyné Gödöllőn.

(Érk. d. u. 3 óra.)

Erzsébet magyar királyné ma reggel Miramaréból **Gödöllőre** érkezett, hol három hétig marad.

A békeszerető Vilmos.

— Érk. d. u. 3 óra 10 percekor. —

Vilmos német császár egy párisi küldöttség előtt kijelentette, hogy bárha a francziák őt a háborura és hódításokra vágyó barbár császárnak tartják, ő a béke őszinte hívének vallja magát.

A német hadsereg szelleme.

— Érk. d. u. 3 óra 30 p.-kor. —

Berlinben Vilmos császár parancsára szombat este kétszáz altisztet fogtak el disciplináris kihágásért.

A tegnapi lóversenyek.

Érk. d. u. 3 ó. 30 p.

A tegnapi lóversenyeken nagy közönség volt jelen és élénk érdeklődést tanúsított a versenyek iránt.

Az első jutalmat nyerték az 1. versenyben **Péchy Andor** „Grisette”-je; a 2-nál **Sollinger** százados „Arriger”-je; a 3-nál „Tokio”; a 4-nél **Patriot**; az 5-nél **Czifraság**; a 6-nál **Fadian**; a 7-nél **Old-Ireland**.

Városi és megyei ügyek.

* **Kinevezések.** **Simonffy Imre** polgármester a város erdőgazdaságaihoz ma több új erdő-őrt és erdőszolgát nevezett ki, illetőleg helyezett át.

* **Országgyűlési képviselő választók** figyelmébe ajánljuk a városi hatóság következő hirdetését: Az országgyűlési képviselő választók 1895 évi ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlások és észrevételek felett a központi választmány határozott, A hozott határozatok a vonatkozó törvény értelmében október hó 2-től kezdődőleg 10 napi közzemlére kitétetnek, s azok a felszólalást s észrevételt levő érdekeltek által naponként a városi jegyzői szobában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A hozott határozat ellen a Curiahoz intézendő felterjesztések f. évi október hó 12. napjáig bezárólag a központi választmány elnökéhez **Simonffy Imre** kir. tanácsos polgármester urhoz okvetlen beadandók. A felebbezések írásban nyújtandók s azokhoz új bizonyítékok is mellékelhetők.

* **A jövő évi országos vásárok.** A tanács mai ülésében **Boczkó Sámuel** r. főkapitány előterjesztette a jövő évi debreczeni országos vásárok napjait, melyeket a tanács helyben hagyott. E szerint jövő évben a **Remete Antal** napi országos vásár jan. 7-14., a **Szent Görgy** napi apr. 15-22., a **Nagy Boldogasszony** napi aug. 5-12., a **Dienes** napi szept. 30., okt. 7. napjain tartatik meg.

Törvényszéki csarnok.

Vita az ügyvédi kamarában.

Debrecen, okt. 24.

A debreceni ügyvédi kamara állandó bizottsága tegnap, azaz szeptember 30. án délelőtt 11 órákor Komlóssy Arthur elnöke alatt a sommás eljárásról szóló törvény gyakorlati megősmertetése céljából igen látogatott értekezletet tartott, melyen többek között jelen voltak: dr. Kola János, kir. tanácsos, kamarai elnök, dr. Megyeri Pál kamarai titkár, dr. Kemény Mór, Ábrahám László, dr. Tüdös János, dr. Márton Kálmán, Osváth Ferenc, Takács Ferencz, dr. Körössi Kálmán, Nagy Sándor, dr. Kardos Sámuel és dr. Berger Apor.

Beható eszmecsere után a bizottság következő megállapodásra jutott:

A f. évi november 1-én életbeléptetendő, korszakot alkotó törvények gyakorlati megősmertetése és megősmertetése céljából már f. hó 14-én délelőtt 10 órákor a helybeli kir. törvényszék elnökétől e célra átengedni kért vég-tárgyalási nagyteremben gyakorló tárgyalásokat fog tartani s azokat a következő hétköznapokon délután 5 órákor folytatja mindaddig, míg az egész penziumot át nem vette.

A törvény és azzal kapcsolatos ügyviteli és bélyegszabályok megősmertetése céljából az egész anyag hat része lett felosztva:

1. Egyeztetési eljárás; ősmerteti Nagy Sándor.
2. Megintési eljárás; ismerteti Dr. Freund Jenő.
3. Sommás eljárás az első fokon ismerteti Dr. Popper Mór és Des Combes Henrik.
4. Főlebbviteli eljárás a kir. törvényszékek előtt; ősmerteti Dr. Kardos Sámuel.
5. Felülvizsgálati eljárás a kir. törvényszékek és kir. tábla előtt; ősmerteti Takács Ferencz.
6. Vitás kérdések, különös tekintettel az átmeneti és életbeléptetési intézkedésekre; előadják: Dr. Brüll Bertalan és dr. Kardos Sámuel.

Ezenkívül a Takács Ferencz, Nagy Sándor és Dr. Kardos Sámuel tagokból alakított szűkebbkörű bizottság mintegy 10 jogesetet állított össze, melyek közül az e célra felkért ügyvédek a felperesi és alperesi képviselőket a kereset beadásától a végső jogorvoslatig szabályszerűen ellátják. A bírói tiszt teljesítésére dr. Kemény Mór és dr. Megyeri Pál ügyvédek lettek felkérve; a jegyzői tisztet a kamarai bejegyzett ügyvédjeik fogják felváltva teljesíteni.

És hogy ezen rendkívül fontos és hasznos tárgyalások anyaga minél szélesebb körben megismerhető legyen: határozatba ment az is, hogy a vita alá bocsátandó összes jogesetek kinyomassanak és egy a helyben lakó ügyvédeknek és bejegyzett ügyvédjeiknek, valamint a debreceni kir. törvényszék területén működő összes ügyvédeknek oly felhívással küldessék meg, hogy a gyakorló tárgyaláson való megjelenésük, már saját érdeküknei fogva is kívánatos.

Végül Komlóssy Arthur, mint az állandó bizottság elnöke felkérve és megbízva lett azzal, hogy Ignyártó Sándort helybeli kir. törvényszék elnökét külön átirattal kérje fel a nagy terem átengedéséért és fejjeze ki előtte az ügyvédi kamarának azt az óhaját, hogy az ügyvédek által tartandó tárgyalásokon úgy maga a kir. törvényszék elnöke, mint a vezetése alatt álló törvényszék és járásbíróóságok egész bírói és jegyzői karának minden tagja szívesen látott vendégek lesznek.

Első gondok.

Gyermek szívekben már nem él oly élénken az elmúlt szünidő emléke. A kezdet nehézségein már túl van a tanuló ifjúság.

A tanteremben minden visszazökkent a rendes kerékvágásba. A szoktatott előadásoknak, a rendkívüli tanrendnek vég-

Az apró iskolás gyermekek már megszokták a táská viselését, a könyv burcolást a korán kelést. Az abc-és könyv első lapjait már megviselte a használat. A sárkányozást, a csigázást, gombozást az írás és olvasás komoly mestersége váltotta fel. az üde ártatlan gyermekarcokon megjelent az első ránc.

Az első gond a napugaras gyermek életben, mikor a gyermek lelkében megfogamzik a sejtés, hogy minden ember munkára van hivatva, hogy léte küzdelemre hívja.

A nagyobb tanulók is megszokták már az iskola padot, a rendkívüli órarendet a rendes váltotta fel. Emlékeztetükben följutnak a régi ősmertetek a mint folytatják tanulmányaikat, napról napra újabb ősmertetek tárnak elbők.

A felsőbb tanulók is tullestek az iskolai élet nyitó mozgalmakon. Egyesteik társulataik megalakultak s felvágva fekszik előttük a „Romai jog”, az ókor bölcsész és zenei művei, a héber nyelven írt szent könyv.

Az alma-mater ósdi falai közt csend honol a tanítási órák alatt. Szünetek alatt is korlátozva élvezi a tanuló ifjúság az arany szabadságot, mignem a kollégiumi kis harang munkára nem hívja vissza a tantermekbe, hol tudós professzorok ajkáról hangzik örök igazság, tudomány, mely lelkesít mindarra, a mi szép, a mi jó, a mi nemes.

Mi pedig, a kik kinőttünk már az iskola padjai közül, a kik tán nem is igen emlékszünk arra, mikor utoljára ráztuk le magunkról az iskola porát, gyönyörködve nézzük a tanuló-ifjúság szorgoskodó csoportjait.

Látásukra az irigység egy neme lapódzik szívünkbe, elgondolkodva azon az időn, mikor még nem volt egyéb kötelességünk, mint egyik napról a másikra elvégezni leckeinket, munkánk végezte után pedig szabadon élvezni az ifjúság adta gyönyöröket, a végtelen nagyságu szülői szeretetet, az édes anyai csókot, melyet a kiengesztelődés jeléül kaptunk homlokunkra a megérdemelt büntetés után, melyet jutalmul nyomatok ajkunkra szorgalmunk, jó viseletünk ajándokául.

És elborul a lelkünk, mikor eszünkbe jut hogy a nyüzsgő, mozgó csapat mindenik tagjára ugyanaz a jövő vár, mint mi reánk. A gyermek éveket az ifju kor váltja fel, mikor már nem kísér utainkon a szülők gondoskodása, a kenyeret nem az áldott kéz nyújtja, magunknak kell megszerezni, küzdve, harcolva a legnagyobb ural: a sorssal.

Csak folytassátok tanulmányaitokat ti ott a kollégium szegény, gazdagot egyáltalán befogadó falai között. Folytassátok szorgalommal és kitartással, mert eljön az óra, mikor iskolatokat más iskolával kell felváltanotok, egy sokkal nehezebb iskolával: az élet iskolájával. Szatyi.

Közgazdaság.

A termény és áruraktár r. társaság közgyűlése.

Debreczen, szeptember 30.

A debreceni termény és áruraktár részvénytársaság ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlést, a városháza nagytermében. Az igazgatóság a hetedik üzetlevélről számolt be a részvényeseknek, akik meglegedéssel vették tudomásul azt az örömdetes eredményt, hogy a vállalat messze túl van már a kezdet nehézségein: a közöség, főként a kereskedő világ mindig fokozottabb mértékben veszi igénybe a társaság raktarait, melyeknek szaporítását teszi szükségessé a növekedő kereslet. A raktárak fogalmával arányban áll a nyereség növekedése. A most lezárt üzetlevél tiszta haszna csaknem tízezer forint, melyből a 100 frt névértékű részvények után 8 százalékos osztalékot fizetnek:

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

A termény és áruraktár részvénytársaság mai közgyűlésén 20 részvényes volt jelen, 278 szavazatra jogosítva. Az elnöki széklet Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester foglalta el; a jegyzői tollat dr. Balkányi Miklós jogtanácsos vezette, hitelesítése s a

szavazatok összeszámlálására Nemes Kálmán, dr. Legányi Gyula és Márton Imre részvényesek kértettek fel.

Dr. Balkányi Miklós felolvasta az igazgatóság jelentését, melyből kiemeljük a következőket:

Habár az elmúlt évben a mintegy 12.000 méter mazzsa térfogatú új raktári helyiség is rendelkezésünkre állott, a beraktározás iránti kereslet oly nagy volt, hogy nem voltunk képesek a beraktározásra került termények nagyobb része nyers és vonult állapotban érkezett hozzáunk, mely körülménynél fogva raktár-helyiségeinket nem használhattuk ki oly módon, mint azt egységes és száraz áruval tehettük volna, a mennyiben a hibás áruk kellő kezelésére szükséges tért felett kellett tartanunk. Ez által azonban sikerült a hiányos arukat megfelelő keze és mellett teljesen kiszáritani, s azt egészséges és eladható minőségben megtartani, s így e tekintetben is kiérdemeltük feleink elősmertését és bizalmát.

A lefolyt üzetlevélben az összeraktározás külön kimutatásunk alapján

142.836 mm.-t

tett ki, mely mennyiség az előző évihez képest

14.130 mm.

többletet mutat fel. A legmagasabb raktári készlet 1893. október közepén

72.586 mm.-t

tett ki, s az üzetlevél végével, vagyis 1894. június 30-án a készlet

35.919 mm.-ből állott.

Habár ez idén újabb raktári építkezéseket nem tettünk, mégis jelentékeny összeget fordítottunk úgy a meglevő épületek és utazókarban tartására, valamint a raktárhelyiségek átalakítására, kitágítására s hordképességük fejlesztésére, miáltal raktáraink befogadási képességét mintegy 6—7000 mmázsaával emeltük, s így jelenleg már 80.000 mmázsa árut vagyunk képesek raktárainkban elhelyezni.

De még az így megnagyobbított raktárhelyiséggel sem vagyunk képesek a helyi piac, valamint a vidék beraktározási igényeit kielégíteni, mert raktáraink túlteljesítése folytán, sajnálatunkra ez idén is, sok bejelentést kellett visszautasítanunk, s a további beszállítást idő előtt kellett beszüntetnünk.

Ezen körülményekből kifolyólag már most sürgős szükségét látjuk, hogy újabb építkezések által, raktári helyiségeinket ismételve nagyobbítsuk s így az elégtelen raktári helyiségekből származó nehézségeket legalább a közel jövőben elhárítsuk.

Czélünk egyelőre még két új raktárt, mindegyiket mintegy 15.000 mmázsa térfogattal, a múlt évben épült — és igen czélszerűnek bizonyult — raktár mintájára építeni és ajánlatosnak találjuk, hogy a tervbe vett két raktár egyikének elomunkalatai még a tél folya mán megtelessenek, hogy az építkezés tavasszal megkezdetvén, úgy fejeztessék be, hogy az a jövő év aratási idejére használható legyen, míg a másik raktári épület felépítése a szállításig mértén 1 vagy 2 év múlva nozat-nék kivitelbe.

A tervezett raktárak építési költségei előirányzat szerint egyenként 11—12.000 frtra, ruguanak, mely beruházás fedezetül az 1893-ik évi közgyűlés által hozott határozat alapján saját forgalmi tőkénk szolgálna, melynek jelenlegi állása azt meg is engedi, a jövőre kezdve pedig batrak vagyunk a t. közgyűlésnek ajánlani, hogy ezen célból tartalék-tökeiket az évi nyereségből minél erősebben gyarapítsák méltóztassék.

A vasuti állomással összekötő iparvágányunk üzemére és tentartására vonatkozó szerződésünket a m. kir. államvasutakkal további 5 évre elég kedvezően újítottuk meg.

Az 1893—94. üzetlevélre vonatkozó, s a felügyelő-bizottság által megvizsgált és rendben levőnek talált zárszámadásokat a t. közgyűlés elé terjesztve, van szerencsénk abból kiemelni, hogy raktárban emeu ar eredmény 15208 frt 16 krt tett ki, vagyis 15328frt 44 krral többet az előző évinél.

Alapszabályainkból kifolyólag az épületek és összekötő vasuti vágány értékesítésére

eszközölt 1766 frt 59 kr. leírása után az 1893—94. üzletév tisztanyeresége kitesz . . . . . 9504 frt 64 krt ebből alapszabályaink 64 cikke szerint első sorban a részvénytőkét 5%-tőlja, vagyis részvényenként 5 frt a részvényesek javára fordítandó 5000 „ — „

marad: 4504 frt kr.

Ebből alapszabályszerinti 10%-től a tartalék alapra 450 frt 46 krt

3%-től a tiszt.

vizelők jutalé-

kára

135 frt 14 krt 585 frt 60 krt

marad: 3919 frt 04 kr.

Ehez adva a múlt évről felosztatlan maradt nyereséget

1605 frt 41 krt

a közgyűlés rendelkezésére marad

5524 frt 45 kr.

mely összegre

vonatkozólag

bátorkodunk

javaslatba hozni, hogy abból

felülosztalékul részvé-

nvenként 3 frt

adassék ki, —

vagyis

3000 frt — kr.

a tartalék-alap

rendkívüli gyarapítására for-

dítassék

1000 frt — kr. 4000 frt — kr.

A fenmaradó 1524 frt 45 kr.

pedig új számlára vitessék elő.

Ha a t. közgyűlés eme javaslatainkat elfogadja, úgy az elmúlt üzleti év nyereség osztaléka gyanánt a 7-ik számú szelvény 8 frtjával vált a t. nék be, s ennek kifizetésével f. évi október 1-től pénztárunk és a debreceni ipar- és kereskedelmi bank volna megbízandó.

A felügyelő bizottság minedben hozzájárul az igazgatóság javaslataihoz, s a felmentvény megadását indítványozta. A r. társaság vagyontétele mérlege 222759 frt 80 krral van lezárva.

A jelentések felolvasása és a mérleg bemutatása után inbitványoztatott (Taffler Ignác által) hogy az igazgatóság igyekezzék oda hatni a városnál, miszerint a kövezeti vámost nemcsak három hónapon, de egy egész éven belül is visszatérítés az olyan árak után, melyek a kövezeti nem érinték, — bivatkozás történt arra, hogy az államvasutak is visszatéríték 12 hónapon belül az átmeneti fuvarokat. Ugyanezen részvényes 7 frt. ontalékot indítványozott, — a fenmaradó 1000 frtot pedig za új raktárak sürgős építése költségeire kívánta forbitani.

Az igazgatóság részéről kijelentették, hogy a kövezeti vámoknak 12 hónapon belül való visszatérítése tárgyában már egy évvel ezelőtt kérvényt adott be az igazgatóság a városi tanákhhoz; — de még ez ideig nem intéztetett el. — A városnál tehát szorgalmazni fogják az ügy elintézését.

A közgyűlés ezután minden pontjában elfogadta a jelentést és az abban foglalt indítványokat. A felmentvényt megadta s egyuttal Schmidt Ágost üzletvezetőnek buzgó munkásságáért jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét. — Az igazgatóság sor szerint ki lépő tagjai: Hollander Gyula és Berger Henrik, valamint a felügyelő bizottság tagjai: Becher t Manó, Dalmy Kálmán és Rochlitz Artur ismét megválaszt ttak. A közgyűlésnek egyéb tárgya nem volt.

* **Gazdasági-eszköz gyűjtő.** Ennek bizonyult Takács Mihály h.-bőszörményi rovott előéletű napszámos, ki ötszörös lopás büntette miatt állott ma a debreceni kir. törvényszék előtt, mindannyiszor gazdasági eszközöket tulajdonítván el. A nyomozás adatai szerint ez saját beismerése alapján a következő lopásokat követte el: 1892. május havában dr. Gacsó Kálmán h. bőszörményi lakos udvaráról két darab lőszerszámot; Varga László lelkész udvaráról egy vasboronát és egy kocsisaroglyát; ugyanazon

év nyarán Cseh Béla tanyájáról egy szekér takarmányt és még azon év telén ugyanonnan egy eke-taligát; 1893. év tavaszán Pápai Imréné tanyájáról két darab szánkó talpat, egy kutágot és egy akácia dorongot lopott. — Ez az ember — úgy látszik — gazdasági szerek muzeumát akarta olcsón összeszerezni. A törvényszék, melynek tagjai voltak: Ig y á r t ó Sándor elnök, dr. H r e h u s Viktor és dr. S z e ö k e József bírák, R a d u Aurél jegyző, dr. S i m o n f f y Béla ügyész, súlyosító körülménynek vette az itéltohozatalnál vádolt többszörösen büntetett előéletét; ellenben enybitő körülménynek teljes beismerését a jelen váddal szemben és az alkalmazható legkisebb büntetésre, két évi fegyházra ítélte. Ugy a vádlott, mint a kir. ügyész fe lebbezést jelentett be.

* **Felolvasás a tőzegről.** Köze gazdasági és közegészségügyi szempontból igen figyelemre méltó és több pontjában megszívlelésre ajánlható felolvasást tartott tegnap a kereskedelmi akadémia torna helyiségében Nyári László a magyar tőzeg és műtrágya-ipar részvénytársaság igazgatója. Nem tekinthető az ilyen tartalmas és szakszerű előadás csupán reklámuak egy iparvállalat érdekében, nem különösen akkor, amidőn az a vállalat egy olyan termékét a magyar földnek viszi be a kereskedelembe, a mely eddig holttőke volt. — Hazánkban igen nagy lápterületek vannak, melyeknek egyedüli értékesíthető terménye a gyep-tőzeg. Mégis csak legutjában kezdik ezt az aránylag kevés munkával és pénzzel felszínre hozható terményt értékesíteni. Nagyobb uradalmakban különösen Dunántul (gróf Hunyady Imre kéthelyi, gróf Zichy Nándor sár.-sztmikiósi uradalmában; továbbá a fertő melléki lapokon stb) már régebb idő óta készítenek turfa téglákat, de inkább csak tüzelési célokra. Csak legutjában használják megőrölve mint almot trágyaszerű. A turfa-pelyvának (vagy purhának) — óriási absorbeáló képessége van; nem csak a higürüleket absorbeálja, de az illó gázokat is, ammoniakot és egyéb bomlási terményeket. Az olyan istállóknak, ahol tőzeg almot használnak, a levegő tiszta marad s a trágya sokkal értékesebb és a talaj által sokkal könnyebben kihasználható, mint a szalmával való almozás mellett. Éppen ezen absorbeáló képességénél fogva a turfa polyva igen praktikus használatú árnyékszék fertőtlenítésére illetőleg szagtalanításra —

Ha meggondoljuk, mennyi egészségtelen kigözlés jut át a levegőbe egy város területén a tömérdek pöcegödörből; hogy mennyi betegségek, ragálnak rejti magában csiráját az azok által fertőzött talaj és víz, akkor lehetetlen, hogy ne gondolkozzanak a városok és falvak hatóságai azoknak az eszközöknek és rendszereknek alkalmazása és beszerzése felől, melyekkel — aránylag kis ádozatok árán — nagy szolgálatot tehetnek ugy a közegészségügynek, amelyre mint tudjuk nagyon ráfér a legkisebb támogatás is, — mint a közgazdaságügynek. Ujabbán Losonc város tanácsa kötelező határozatban kimondta, hogy minden lakóháznál tőzegcsoettek rendeztessenek be. Ezen berendezést a magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részvénytársaság eszközli. Ajánljuk a városok és községek érdekelt hatóságainak figyelmébe azokat az eredményeket, melyek Losonc város egészségügyi krónikájából ezen intézkedés kitünő e r e d m é n y e i l pár év alatt már o k v e t l e n ü l tapasztalhatók lesznek. — Nagy intelligenciáról tanuskodik Losonc város tanácsának ez a határozata Bizony követendő példa ez. Nyári László ur mindezeket és az ügy kereskedelmi és közgazdasági vonatkozású főbbfélé adatait igen tanulságos értekezésben foglalta össze, melyet szép számú és előkelő közönség hallgatott meg és a melyvel szolgálatot tett közügynek. Mint tudjuk, a Nyári László ur által képviselt társulat Debreczen város tanácsához is beuyjította ajánlatát, a tőzegcsoettek berendezésére vonatkozólag.

* **Gyapjú-üzlet.** A f. hó 19. és 20-án megtartott budapesti második gyapjú aukció iránt ugy a társaság, mint a külföld részéről általában élénk érdeklődés mutatkozott. A kiállított: 1735 zsák posztó-gyapjuból eladatott 876 zsák,

436 zsák szövét gyapjuból eladatott 244 zsák, 2272 zsák fésűs gyapjuból eladatott 1986 zsák, 315 zsák bárány-gyapjuból eladatott 241 zsák, 701 zsák kétnyiretű-gyapjuból eladatott 513 zsák, 152 zsák zsigaja és zackel eladatott 152 zsák, Fizettek hibátlan középfinom fésűsgyapjuért 95—110 frtot, hibás középfinom fésűsgyapjuért 90—100 frtot, hibát an durva fésűsgyapjuért 80—85 frtot, legfi omabb posztó gyapjuért 200—240 frtot, legfi uomabb bárány gyapjuért 220—270 frtot. 100 kgrként 2% pótsúlyval. Ezen számok, valamint a vevők nagyfokú érdeklődése, most már minden kétséget eloszlatnak és elég világosan bizonyítják, hogy tekintetbe véve a gyapjúnak, mint kereskedelmi cikknek sajátosságát, ezen üzlet gyors és teljes értékben való lebonyolítása legbiztosabban az aukciók által létesíthető. Ezen eszme, melyet a hűlföldön már évtizedek előtt felismertek, most nálunk is gyökeret vert és oly intézményt létesített, mely hivatva van a magyar gyapjú hírnevét a külföldön rehabilitálni és annak a világkereskedelemben ismét kedvező helyzetet biztosítani. Ehhez mindenesetre szükséges, hogy gyapjutermeleink hatathósan támogassák az intézményt és pedig nemcsak az által, hogy termeszvényüket az aukcióra felküldik, hanem az által is, hogy az árut helyes kezelés által vásárlóképessé tegyék. Hogy ezáltal csak saját érdekeiket védik, ezt gazdáink minden ellenkező véleménynyilvánítás daczára, csakhamar befogják látni.

Az amerikai grófné.

— Amerikai regény. —

— Chatfield-Taylor H. C.-től. —

1.

I. A puztai rózsza.

A Michigan tó partjának egyik magaslatán ült Vincent Hugó, csendesesen eregetve a füstöt pipájából. Vasárnap délután volt, szeptember elején. A nap lenyugvóban mindig hosszabbra hosszabbra vetette a tölgy és jegenye fák árnyékát, melyek a tó partját szegélyezték. Távol Chicagó városa füstbe burkolva, délibábként övezte a tó partját.

Vincent Hugó egy fához dülve, karjait lába köré fonva, térdeit egész az álláig felhuzva, kezdett gondolkodni.

Ha valaki ez embert Londonban a Piccadillin mászkálva pillantotta volna meg, fel se tűnt volna a sok ott ácsorgó fekete ruhás angol között, de itt e nyugoti tó partján, mindenki rögtön kitalálhatta volna, hogy ez nem amerikai, sőt még kételyt se támaszthatna, hogy melyik országban született. — Kenderszin haja, szurós kék szeme, csinos szája és finom vágatú orra, szőke bajusza, mely csaknem fehérnek látszott rózsás arcszine mellett, aztán a kockás ruhába bujtatott jó termet széles vállakkal, mind arra mutatott, hogy e férfi azon fajhoz tartozik, melynek elődei számos csatában vettek részt, ugy tengeren, mint száraz földön, hogy Angolországnak nem csak babért, de kincset, gazdagságot is szerezzenek.

Kékes füstöt eresztve a nyugodt levegőbe, bele bámult a tóba. Viszontagságos életének számos eseménye futott át elméjén.

Visszaemlékezett, midőn még Etonban tanult és a csolnakázó-egylet tagja volt Henleben. Majd, miután minden angol ifju reménye és boldogsága a katonáskodás, beállott a Welsi gárda 2-ik batallionjába. Mosolyogva gondolt azon időre, midőn még mint közlegényt, úgy kellett az ágyból kiriasztani, egy-egy nagy mulatság után. Aztán jöttek a szép napok, midőn a gárda tagjai lóháton, zenekar kíséret mellett gyakoroltak a St. James palota négyszögletű udvarán, vagy a magas királyi udvarnál kellett szolgálatot végeznie fején a magas és súlyos medvebőr sikkával.

Kellemes érzelmek szálltak meg keblét, ha vissza gondolt azon dicső napokra, midőn Ascotban az udvarnál fogadta nagy uri barátainak üdvözlését, midőn Lady Twirlingtonnal futott a kopók után, vagy kis ponny lovakon üzte a guruló labdát. Kellemes élet volt az, könnyű, gondtalan, de később egy más kép vonult el

szeme előtt, szomorú, bánatos. Apja halálának emlékezete, csekély öröksége, majd a tudat, hogy anyjának mily összehúzódnak kell élni, hogy elviselhesse azon kiadásokat, melyeket egy gárda tiszt kénytelen elszórni, hogy feuntarthassa népszerűségét.

Aztán látta gondolatban Barclay Magda nevető szürke szeműt, emlékezve azon kegyetlen tettére, midőn őt mellőzve, egy Burmahai rubin hánya tulajdonosának adta kezét. E gondolat bántotta szívet.

Ez hét év előtt történt. Még akkor csak huszonhárom éves volt és most már átlátta, hogy Barclay Magda e szivtelen tette befolyással volt egész életére. Szerette e leányt az első szerelem egész hevével és hogy elnyerhesse, oktan üzletekbe bocsátkozott, beledobta magát a lóversenyek kétes nyereszkesedésébe és mi lett a vége? bukás. — Rendbe akarta szedni dolgait, de vagyon állása oly zürzavart volt, hogy oda dobta mind-nét a hitelezőknek, ő pedig kivándorolt Amerikába, hogy megpróbálja szerencsésjét a nagy északnyugati országban.

Mint sok más, ő is végtelen megpróbáltatásokkal küzdött egy évig Manitobában, hol egy búzát termelő farmernél mint ispán működött, majd Wyoming területére ment marhát nevelni, míg egészen pénz nélkül, foglalkozást keresve Chicagóba vetette sorsa.

Rövid idő múlva Amerikába utazása után elvesztette édes anyját, annál pedig büszkébb volt, minthogy unokatestvéréhez, Warrington lordhoz forduljon segítségért. Ez a gróf volt egyetlen rokona férfian és ennek két fia, de az összeköttetés köztük nem volt igen barátságos. Így tehát csak önjereje támaszkodhatott.

Néhány honfia ajánlatára bejutott a „Morse James és társa” bőr- és cipőárú nagybani eladásával foglalkozó céghez és hat évi folytonos és szorgalmas munkálkodás után a létra alsó fokáról a legmagasabb lépcsőig jutott és mint ügynök 3000 dollár fizetéssel lett alkalmazva.

Mindenesetre különös egy foglalkozás volt a Vincent Hugóé, a gárda volt tagjé és gyakran mosolyogva gondolt volt társaira, a kik bámulva látnák most az egykori tüzes vérű katonát, szorgalmasan rakogatva a különféle bőrök és cipők mintáit. Londonban nem is képzelte az életet másképen, mint könnyed és gyönyörűteljesnek, de Chicagóban csakhamar hozzá szokott az üzleti élet világához. Némely brit szokást most sem tudott levethetni, de a hét évi amerikai élet még is hozzá szoktatta a nyugaton otthonos munkálkodáshoz, sőt a pipázás gyönyörűségét is csak akkor élvezte, ha teljes magányban érezte magát.

Ez a pipa, mely most is szájában volt, már kialvó féltben volt, kiverte tehát a dohányt a cipője sarkán és ismét gondolatokba merült. Műtjét elvesztetettnek tartotta, a jövőjét pedig — ekkor két lány kacérska nyomását érezte szemén és háta megett kellemes, vidám nevetést hallott. — Felugrott és megfordulva egy gyönyörű mintegy husz éves fiatal leányt pillantott meg. Majd olyan magas volt, mint ő, termete bár teljesen kifejlődött, mégis karcsú és könnyed volt. Színe tiszta és halvány, csak az arc közepén rózsás, és a piros ajk örök mosolyal rolt környékeztetve. Lágyan hullámzó haja rezesbarna, szempilái és szemöldöke sötétebb színű volt. Ehhez a távol álló nagy kékszürke szemek, az egész arcnak kellemes nyíltságot kölcsönöztek. Ruhája valami lenge, fodrozott fehér szövetből volt készítve, könnyedén odasimulva gyönyörű természetéhez, fején szalma matrőzkalap, hanyagul hátravetve. — A nap lemenőben volt és Vincet Hugónak egy tetszett, hogy a legdicőbb alak áll előtte és mélyen tekintve azon nyílt szempárba, szíve örömtől hangosan dobogott fel.

— „Angyalom!” — mondá a leány mindkét kezét megfogva és csókjaival halmozva el. Majd karját a leány dereka körül fonta, melyet ez csak némi húzódozás után engedett meg.

— „Távol lehettek gondolati, nem is hallottad lépteimet.”

— „Elmúlt bűneimről gondolkodtam, édes Laurám” — mondá érzékenyen.

(Folyt. köv.)

Közönség köréből.*)

(Városaink érdekében)

A „Debreceni Ellenőr”-ben egy igen talpraesett cikk jelent meg ily cím alatt. Nem kevesebbről van szó e cikkben, mint arról, hogy a kormány nagyobb szabású intézkedéseket akar létesíteni városaink közlekedése érdekében, sőt épen új vicinális vonalak kiépítését szándékozik elősegíteni.

Olvasva ez öröndetes hirt, nem mulasztatom el rámutatni arra a körülményre, a mely épen északkeleti Magyarországot annak szívéből elvonja.

Nevezetesen Debrecen és Királyháza közt a közlekedés oly hiányos, hogy p. ha Ujhelyről, Szigetről, Ungvárról, azaz épen északról és keletről akar valaki Debrecenbe érkezni: kénytelen Királyháza déli 12 órától várni egész esti 7 óráig és csak akkor mehet tovább Debrecenbe, holott Szatmárról indul már három órákor a vonat Debrecenbe és este 7 órákor érkezik meg, épen a legjobb időben, hogy bálók, színházak, hangversenyekbe elmehessenek az utazók, vagy azok a családok, a kik épen ebből a célból akarják felkeresni Debrecen.

Többször lett már e tárgyban interpelláció téve abban az időben, a mikor még magán társulat volt e vonal. Most, hogy az állam vette kezébe, reméljük, hogy meg fogják hallgatni a közönség jogos panaszát és orvosolni fogják azt.

Főképp — ha Debrecen közönsége is hozzájárul a szomszéd megyék kéréséhez.

S z a t m á r, 1894. szeptember 30.

Aliquis.

* E rovatban közöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Apró-cseprő.

* **Protekczió.**

Koldus: Aláán köszönöm, nagyságos ur. Megteszek önért mindent a mi hatalmában áll.

— De hát mint tehet ön értem.

Koldus: Ajánlani fogom barátainak.

* **A ki burokban született.**

Ői három ízben jutott özvegyiségre . . . Lehetséges-e?

— Ugy van, bíró ur.

— Őa rossz bánásmódjával bizonyára mindannyiszor előmozdította özvegyiségét . . . Vallja be, mert tagadás mit sem használ!

— Biztosítom, elnök ur, hogy semmit sem tettem e végből . . . Disznóban voltam. Ez az egész.

*
Régi látvány, álmok álma!
Röpíti az idők szárnya,
Olyan szép volt s olyan édes,
Közel vitt a menny egéhez.

*
Multak fátyolán keresztül
Most is mikor visszarezdül,
Itt felejem a világot:
S nézem, nézem azt az álmot . . .

*
Jékey A

A vagyon, melyet szerzünk, arányban van azo szükségletekkel, miket magunknak teremtünk.

*
Balzac.

Istenem, böh boldog a gazdag ember, ha szíve van.

*
Berzsenyi.

*
Házi boldogság.

Arra már az ég malasztja,
Itt a földön áradott,
A ki hölgyet nyert szívének,
S szép hölgyétől magzatot.

Bár kunyhóban, békén él ő
Kis körében boldogam,
Két őrangyal, — több kinek kell? —
Van körötte untalan.

*
Garay.

*
A válópörök statisztikája.

Londonban Henniker Heaton angol képviselő a következő kimutatást közli az európai válópörökről: Angolországban 577 házasságra átlag véve egy válópör esik, Oroszországban 450-re, Skóciában 331-re Ausztriában 184-re, Belgiumban 169-re, Magyarországon 145-re, Svédországban 134-re, Hollandiában 132-re, Franciaországban 62-re, Dániában 36-ra, és Olaszországban 42 házasságra esik egy válópör. Az európai nagy városok közt a legtöbb házasságra esik egy válópör, Bécsben 43-ra Párisban pedig 23 házasságra jut egy válópör. A babér azonban mégis csak a Connecticut északamerikai egyesült államban fekvő Tolland kerületet illeti meg, mert ott minden hatodik házasság elválással szokott végződni.

A kis lutri huzásai.

— Szeptember 29.-én —

Budapest:	57.	41.	49.	60.	75.
Linc:	17.	64.	27.	22.	40.
Trieszt:	57.	89.	53.	50.	74.

Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. törvény-zék, mint telekkönyvi hatóságnál folyó évi szeptember 22—29 ig, Nagy Sándor és neje Kozák Zsuzsanna veszik Sallai Sámuel és neje Tóth Zsuzsanna adódi földét 1200 frtért. — Jenei Iréné Papp Juliánna veszik özv. Kovács Andrásné Szántai Sára és társai csapókeri szőlője egy részét 300 frt. — Kerégyártó István és neje Gerei Sára veszik Madar István és neje Dézsi Mária adódi földét 350 frtért. — Koroknai Péter és neje Csige Borbála veszik Montay Barna adódi földét 2500 frtért. — Kocsis Juliánna Tóth Sándorné veszik Kovács András halápi kaszálója fele részét 250 frtért. — Ozga Antal és neje Nagy Eszter veszik Fodor Lajos és neje Molnár Juliánna nyil-utea 3043 sz. házat 3500 frtért. — Fodor Lajos és neje Molnár Juliánna veszik özv. Kállai Istvánné Nagy Juliánna báránny-utea 2430 sz. házat 3450 frtért. — Simon József és neje Sallágyi Erzsébet veszik Horváth Andrásné Porcsin Juliánna ujkerti szőlőjét 1400 frtért. — Pető Lajos és neje Kovács Mária veszik Szöllősi Mihály és neje Bihari Juliánna adódi földét 615 frtért. — Rácz Gábor és neje Dudás Margit veszik Békési István és neje Varga Erzsébet csigekerti szőlője egy részét 350 frtért.

Debreczeni városi színház.

Idénybérlet 1. szám. Páratlan bérlet.

Ma hétfőn, 1894. október 1-én:

páratlan bérletben:

A SZULTÁN.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: Verő György.

Kedden, 1894 évi október hó 2-án:

páros bérletben:

F E R E O L

vagy

EGY REJTÉLYES GYILKOSSÁG.

Színmű 4 felvonásban. Irta Sárdou Viktor.

SZÍNHÁZI MŰSOR.

Sze. da, október 3.-án: „Figaró házassága” vigjáték 3 felv. irta Beaumarchaise. (Bajnócy Valéria föllépte) (Páratlan bérletben.)

Csütörtökön, október 4.-én: „Fanchon asszony leánya”, operette, irta Varney Lajos. (Páros bérletben.)

Pénteken, október 5.-én: „Az új honpolgár”, énekes bohózat, irta Kovesi Albert

(Itt először. — Leszállított hely-
árrakkal.)

Szombaton, október 6-án: „A szigetvári
vértanúk“, dráma 4 felvonásban, írta Jókai
Mór. (Páratlan bérletben.)

Vasárnap, október 7-én: „A kis alamuszi“,
operette 3 felvonásban, írta Bokor József.
(Itt először. — Páros bérletszü-
netben.)

Szerkesztői posta.

Hü olvasó Azt úgy kell fel fognia, hogy az a lap-
társunk ösmertetés **rendkívüli érzékenységeről**.
Azért kapja ön úgy, mint összes olvasóink a „**Debre-
ceni Hírlap**“ot — ingyen küldözve. Igen köszönjük,
hogy előzetesen lapjaink szíveségéből tétetik lehetővé
a ránk nézve előnyös — **összehasonlítás**.

Civis. Örvendünk az előismerésnek, melylyel a
„**Kolonya**“ról szóló rajzunkat fogatta. Valóban
tenni kell már ebben az irányban, mert a szabadjókra
hagyott zug-tánciskoák csakugyan a szolgáló leányok
demoralizálására valók. Köszönettel vesszük azt az érde-
kes figyelmeztetést, hogy a közép már annyira accep-
tálta a **kolony** kifejezést, hogy a szónak már többször
teremtette meg a lett helye: **kolmok**. Az író felhasznál-
náha volna ezt a körülményt, ha tudta volna.

L. János. („A z e l s ő t a l á k a.“) Társzül-
kében maradt mára, kérjük minél gyakrabban.

V. Gy. („A m a e s k á k.“) Hozni fogjuk.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1894. október hó 1-től. —

Egységes vasuti (zóna) idő szerint.

Debreczenből indul :

Budapest felé (gyorsvonat)	reggel	8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután	12 ó. 36 p.
	este	10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé ¹⁾	délután	3 ó. 32 p.
„ „ minden kedden	délben	12 ó. — p.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este	8 ó. 15 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	délután	3 ó. 48 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8 ó. — p.
	éjjel	3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel	5 ó. 15 p.
Miskolc-Kassa felé	reggel	8 ó. 25 p.
Miskolc—Kassa felé ²⁾	este	8 ó. 05 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	délután	3 ó. 56 p.
H.-Büszörmény—Büd- Sz.-Mihály felé	m. á. v.-től reggel	5 ó. 48 p.
	vásártérről	6 ó. 04 p.
Püzes-Abony—Kassa felé	m. á. v.-től délután	3 ó. 37 p.
	vásártérről	3 ó. 50 p.
„ „	m. á. v.-től reggel	5 ó. — p.
	vásártérről	5 ó. 13 p.
„ „	m. á. v.-től d. u.	4 ó. 10 p.
	vásártérről	4 ó. 22 p.

¹⁾ P. Ladánytól gyorsvonat.

²⁾ Közvetlen kocsi a., Kassára, b., Miskolcra
és Budapestre.

Budapestre érkezik :

a reggel 8 ó. 40 p.-kor induló	gy. v. d. u.	1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 „ „	sz. v. este	8 ó. 15 p.
az este 10 ó. 31 „ „	reggel	5 ó. 50 p.

Debreczenbe érkezik :

Budapest—Nagyvárad felől	délután	3 ó. 28 p.
„ „ „ gyorsvonat	este	7 ó. 09 p.
„ „ „	éjjel	2 ó. 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel	7 ó. 41 p.
Csak P. Ladánytól	reggel	4 ó. 55 p.
M.-Sziget—Szatmár felől	reggel	7 ó. 50 p.
„ „	délután	12 ó. 16 p.
„ „	este	10 ó. 16 p.
Csak Szatmártól	este	7 ó. 45 p.
Kassa-Miskolc felől ¹⁾	reg. el	8 ó. 07 p.
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli	12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolc felől	este	7 ó. 40 p.
B.-Sz.-Mihály—	vásártérről reggel	8 ó. 09 p.
	m. á. v.-hoz	8 ó. 17 p.
H.-Büszörmény felől	vásártérről este	7 ó. 41 p.
	m. á. v.-hoz	7 ó. 50 p.
E.-Abony felől	vásártérről reggel	7 ó. 50 p.
	m. á. v.-hoz	8 ó. — p.
„ „	vásártérről délután	5 ó. 21 p.
	m. á. v.-hoz	5 ó. 30 p.

¹⁾ Közvetlen kocsi a., Kassáról, b., Budapest-
ről Miskolcra és.

Budapestről Debreczenbe indul :

a délután 3 ó. 31 p.-kor érkező	sz. v. reggel	8 ó. 25 p.
az este 7 ó. 09 p.-kor érkező	gy. v. délután	2 ó. 10 p.
az éjjel 2 ó. 40 „ „	sz. v. este	7 ó. 10 p.
„ „ 2 „ 40 „ „	erk. sz. v. (P.-Ladányig	
	gy. v. át-zalással) este	9 ó. 15 p.

Kiadó és laptulajdonos :

„Osekona“ nyomda és kiadó r.-t.

Felölős szerkesztő :

Komlóssy Dezső.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szál-
lító) selyemgyára Zürichben, a **pivá t-
megrendelői lakását közvetlenül szállít:**
fekete, fehér és színes selyemszöveteket,
méterenként **45 ktol 11 frt 65 krig** pos-
tabér és vámmentesen, sima, csikor, kocz-
kázott és mintázottakat, damasztot, stb.
(mintegy 240 különböző minőség és 2000
különböző szín s árnyalatban). Minták
póstaforduival küldetnek. Svajczba cím-
zett levelekre 10 kros és levelezőlapokra
5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

**Hatóságilag engedélyezett
végeladás**

mely szerint raktárunkon levő **összes
áruinkat**
**az őszi és téli időnyre érkezett
legújabb divatu
áruinkkal együtt**
rendkívüli olcsó és leszállított árak mellett
ki rusítjuk és van szerencsénk ezen jó
alkalom minél tömegesebb felhasználását
ajánlani.

Tisztelettel
TÓTH TESTVÉREK.

KASZANYITZKI ENDRE

előbb

KUHINKA ISTVÁN K.

DEBRECZENBEN. főpiacz 1900.

ajánlja a legnagyobb választékkal

ujjonnan berendezett
üveg, porcellán, lámpa,
berendorfi alpacca- és khina-ezüst
evőszerek és konyha-eszközök
nagy raktárát
üveg, ivó és liquör készletek,
porcellán evő kávé, thea.
fekete kávé és mosdó készletek.
Ditmér-, Brünner és hazai gyátmányu
ASZTALI és FÜGGŐ LAMPÁK,
nap meteor és villám égőkkel
gyári árak és pontos kiszolgálattal mellett.
Árjegyzékek kívánatra bementve küldetnek.
Vidéki megrendelések a legnagyobb
figyelemmel teljesítetnek.

SCHLICK -féle vasöntöde és gépgyár részv.-társaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák : Városi iroda és raktár : Fiók raktár :
VI. ker., külső vácozi-ut 29-35. Podmaniczky-utca 14 Kerepesi-ut 77 szám.

Gőz- és járgány-cséplő készülétek,
számos első díjjal kitünt. Schlick-fele szab. 2 és 3 vasu ekék,
mélyítő és egytetemes aczel-ekék,
eredeti SCHLICK- és VIDATS-fele
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-fele szab. „**HALADÁS**“ sorbayető-gépek.
Lakarmánykészítő gépek, darálók, őrlőmalmok és
mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai ká-
vektő és marokrakó aratógépek és fűkaszálo gépek,
szálitható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ér-Mihályfalvai takarékszövetkezet.

MEGHIVÓ.

Miután a t. törzsbetevők tudomása szerint az általunk képviselt „**Ér-
mihályfalvai takarékszövetkezet**“ tisztán csak tőke gyűjtésre alakult
azon célból, hogy az általunk alkalmasnak talált időben részvény-társasággá
alakítható legyen és miután erre nézve a kezdeményező lépések megtételét
elérkezettnek és szükségesnek találjuk mit a megtartandó rendkívüli közgyűlés
elő terjesztendő indítványunkban részletesen kifejtteni indokolni fogunk, a f. hó
16 án megtartott rendkívüli igazgatósági ülésünkön elhatároztuk, a tiszteit ta-
gokat e célból rendkívüli közgyűlésre összehívni.

Enek fo tyán tisztelettel meghívjuk az „**Ermihályfalvai takarékszövetkezetnek**“ összes tagjait az intézet helyiségében

f. évi Október hó 28-á: ak d. e. 9 órakor tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSRE.

TÁRGY :

A részvény-társasággá alakulás iránt az igazgatóság által teendő
indítvány felet i tanácskozás és határozat hozatala.

Bátrak vagyunk figyelmeztetni a t. tagokat, hogy a lehetőségig mindany-
nyian megjelenni sziveskedjenek, mert határozatképtelenség esetén az alapszabá-
lyok 23. §-a értelmében összehívandó újabb rendkívüli közgyűlés már a tagok és az
általuk képviselt üzletrészek számára való tekintet nélkül határozatképes lesz.

Bátrak vagyunk továbbá figyelmeztetni a t. tagokat arra is, hogy a köz-
gyűlésen részvételt igazoló befizetési könyvecskéiket és az alapszabályok 22-ik
§-a értelmében netán felhatalmazásaikat magukkal hozni el ne mulasztják.

Kelt **Ér-Mihályfalván, 1894. évi szeptember hó 21-én.**

Tisztelettel
az igazgatóság.

Huzás feltétlenül **Lembergi**
 October 16-án **Kiállítási Sorsjegyek** à 1 frt.

Nőnyeremény 60.000 forint

11 sorsjegyek 10 frt —
 6 „ 5 frt 50
 Díjmentes és huzás jegyzékért 20 krajcár beküldendő.

kapható:

A lebergi országos
 kiállítás sorsjegy-irodájában
BÉCS, Bartenstein-utca 4.

≡ Nyári idényre ≡

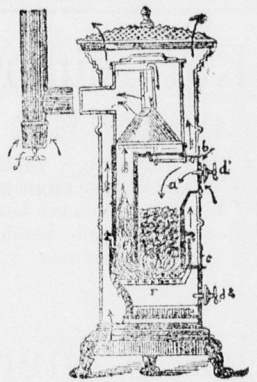
Jégszekrények, fürdőkádak, gyermek-kocsik,

kerti berendezések

ugymint kerti lóczák, székek, asztalok, kerti butor teljesen felszerelve

Peronospora szőlőfecskendők,

elismerett legjobb eredeti francia rendszerben.

Építési idényre

BUDWEISZI

PORCELLÁN KÁLYHÁK

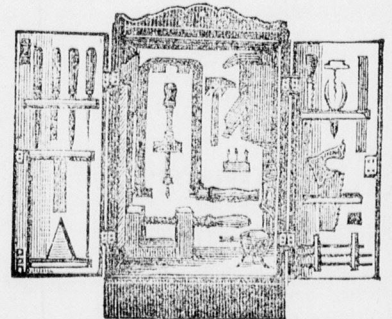
VASKÁLYHÉK Meidingi, Friedlandi, Krén szabadalom
 rendszerekben. **Konyhák** magyar, bécsi és francia rendszerben.

Építési vasalások és szerszámok.

Tizedes és marha-mérlegek. Legnagyobb vasbutor-raktár.

Elsőrangú minőségben és legjutányosabb árak mellett.

KÉPES ÁRLAPOMAT ciren 800 ábrával ingyen és postamentesen.

TÓTH GYULA

vaskereskedő, Debreczen, városházában.

